

Jó Pajtás

2018. X. 18.

72. évf., 28. szám

**Pálfı Patrik
kishorgász
édesapjával**

MÚLTIDÉZŐ

**Milyen volt az élet egy
XVI. századbeli hajó fedélzetén?**

VIIHOGI

Angol vagy nem? Figyelj csak!

ÚRKUTATÁS

**Hol rejtőzhet a titokzatos
X bolygó?**

TINITURMIX

Ne hóbörögj, megárt!

A poszteren: Greta Van Fleet

Odaítéltük a Tanya+Szín+Ház pályázatunk díjait

Közös alkotásra invitáltunk benneteket a nyár elején, arra szólítottunk, hogy rajzoljátok le a Tanyaszínház idei előadását, hiszen a jeles társulat fennállásának 40. évfordulóját ünnepli. Az ötlet a Vajdasági Színházmúzeumtól, személy szerint **Bancsi Ildikótól** ered, de felkarolta a Tanyaszínház, vagyis **Magyar Attila** színművész és Topolya Község Múzeuma is **Gazsó Hargita** vezetésével.

A Tanya+Szín+Ház elnevezésű pályázatra szeptember végéig vártuk a munkákat, majd a múlt hét folyamán a zsűrizés is megtörtént. Örömkre **Bicskei Anikó** sikeres fiatal grafikus vállalta a mindig hálátlan feladatot, hogy

Bicskei Anikó a pályamunkák előtt

elbírálja a beérkezett munkákat. Látnotok kellett volna, mennyi ideig nézegette a munkákat, hisz mindegyikben látott valamicskét – gondolom – belőletek, az alkotás szerzőiből!

Pályázatunkra 32 munka érkezett Hajdújárásról, Temerinből, Bácsfeketehegyről, Kishegyesről és Zentáról. Szinte valamennyi tanuló felsős, így csak felsős kategóriában oszthatunk díjakat. Nem is akármennyit, hanem hetet, hét

egyenrangú díjat osztunk ki. Valamennyi díjazott mű sajátos, magán hordozza a Tanyaszínház jegyeit, de alkotója képzeletvilágát is – állapította meg a zsűri. A munkákhoz, a felkészítő pedagógusok igyekezetéhez gratulálnak a szervezők is.

Lássuk a díjazottakat:

Boja Boglárka, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Hajdújárás

Beslity Nikoletta, 3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Hajdújárás

Bakos Réka, 8. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Végső Barbara, 8. osztály, Nikola Đurković iskola, Bácsfeketehegy

Cékus Lara, 5. osztály, Ady Endre kísérleti iskola, Kishegyes

Erdei Anna Dorka, 6. osztály, Ady Endre kísérleti iskola, Kishegyes

Bálint Vivien, 5. osztály, Stevan Sremac iskola, Thurzó Lajos kihelyezett tagozat, Zenta

A díjazottak nyerevénye az újvidéki **Forum Könyvkiadó** könyvajándéka, a **Tanyaszínház póloi** és a zentai székhelyű **Vajdasági Magyar Művelődési Intézet** CD-i. A legfőbb jutalom mégis az lesz, hogy a díjnyertes munkákat kiállítjuk a Tanyaszínház kavillói otthonában.

A széles közönség – terveink szerint – a Tanyaszínház jövő évi bemutatója alkalmával tekintheti meg az alkotásokat, méghozzá a bemutató előtt.

A díjazott munkákat jövő heti számunkban jelentetjük meg.

N-a

Bogdán József

Isten ékszerrei

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, őrizd meg minden kis bogarat, vigyázd a szirmokon billegőt, az erőtlennek adj erőt.

Szenteltessék meg a Te neved, röptét a lepkéknek el ne vedd.

A páncélos bogárnak újra fényt, a reménytelennek adj reményt.

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, őrizd meg minden kis bogarat.

A kártevő csótányok, természetes, ezeryni mozgó ékszerek.

Téged dicsér a levéldarázs,

a tücsök is mindig neked danáz.

Tiéd a kert, ez a gyönyörű, hozzád mászik a rózsatetű.

Birizgálja a tenyered,

dicséri minden léptedet.

KÉSZÜLŐDÉS ŐSZI VERSENYEINKRE

Óbecse várja a sakkozókat, Udvarnok a szavalókat

Az óbecsei Samu Mihály iskola lesz idén a 43. Jó Pajtás Sakkturna házigazdája. A felkészülés javában tart a november 3-án sorra kerülő rendezvényre. A résztvevőket 8.30 órától várjuk, a hivatalos megnyitást **9.30 órára** tervezzük. A Vajdasági Sakkszövetség védnöksége alatt futó versenyre **október 31-éig** várjuk a csapatok benevezését, e-mail-ben a jopajtas.szerk@magyarszo.rs címre.

Egy héttel később tartjuk meg 8. Szűcs Imre Gyermekvers- és Prózamondó Versenyünket. **November 10-én 10 órára várjuk a versenyzőket** a begaszentgyörgyi **Szent Száva iskola udvarnoki kihelyezett tagozatának épületébe** (Tito marsall u. 2.).

Reméljük, hogy ismét szép számban érkeznek vetélkedő tanulók Vajdaság minden

tájaról. A megmérettetésre vajdasági szerző művét várjuk, verssel és – a népmese kivételével – minden olyan prózai művel felléphetnek a versenyzők, melynek ismert a szerzője. A teljesítményt háromtagú szakzsűri értékeli, melynek élén **Molnár Krekity Olga** áll. A díjazottakat megjutalmazzuk. Egy-egy mű előadása ne haladjon meg az 5 perccel!

Négy kategóriában zajlik a verseny: 1–2., 3–4., 5–6., 7–8. osztály. Minden korcsoport esetében az első három helyezett könyvjutalomban részesül.

Mindennemű kérdéssel a szerkesztőséghez fordulhatnak a 021/457-100-as telefonszámon (illetve Nagy Magdolnához a 064/80-55-023-as számon) vagy a jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címen.

Lapunk egykori szerkesztője, Szűcs Imre 1974-től 1991-ig öt verseskötetet adott közre, halálának 20. évfordulóján, 2011-ben szervezte meg a Jó Pajtás szerkesztősége a róla elnevezett első gyermekversmondó versenyt

A ruha jellemzi az embert

Ökrös Kyra ruhamodelljei nyomában

Sokan még mindig Lazar Nešić Vegyészeti-Technológiai Iskola néven ismerik a mai Vegyészeti-Technológiai Középiskolát Szabadkán, pedig több mint harminc éve működik az utóbbi néven. Nem is ez a lényeges. Sokkal fontosabb, milyen munka folyik benne. Márpedig a pályaválasztóknak igencsak fontos, mit kínál egy iskola. Ebben az intézményben sok olyan szakmát tanítanak, amit csak kevés helyen, közéjük tartozik pl. a környezetvédelmi technikus, hulladékgazdálkodási technikus (kísérleti tagozat), védőbevonat-készítő, hentes, pék, molnár, ruhatervező-modellező technikus és más. Az oktatás két nyelven folyik.

Írásunkhoz nem iskolabemutató szándékával álltunk hozzá, noha úgy indult. Ám nem hagyhattuk szó nélkül, hogy ebben a tanintézményben kezdte meg tanulmányait a

folyó tanévben **Ökrös Kyra** – nemrég *Jó Pajtás*-olvasó –, akinek egykori tanítója révén hozzájutottunk ruhamodell-terveire. Ezekből közlünk, feltételezzük, elnyeri a ti tetszéseket is.

Kyra kiskorától tehetséges rajzoló, így nem véletlen, hogy a ru-

hamodellező szak mellett döntött pályaválasztáskor. Édesanyja – aki egyébként gyöngyfűzéssel és más kézművességgel foglalkozik – árulja el, hogy a kez ügyesség bizonyosan ott lappang a családban, hiszen Kyra nagymamája kitűnően horgolt, dédanyja pedig varrónő volt.

Az újdonsült középiskolás egyelőre nagyon elégedett az iskolával. Vágya volt ide bejutni, és most türelemmel veszi a lépéseket, hiszen az alapoktól indulnak: varrnak, és haladnak fokozatosan a bonyolultabb műveletek felé. Szabadidejében azonban továbbra is rajzolgat, az EmArt Műhely szorgalmas tagja, ahol egykori tanító nénije, „tancsija”, **Grubanov Martinek Emília** irányításával igyekszik elmélyíteni rajzolási tudományát.

– Hetedikes koromban láttam a Lazar Nešić iskola divatbemutatóját, és annyira megtetszett, hogy

akkor eldöntöttem, erre a pályára lépek. Szerencsém van, mert a szüleim is támogatnak ebben. Azt gondolom, hogy a ruha, az öltözködés jellemzi a viselőjét. Sokat elárul rólunk – mondta el kérdéseinkre Kyra, majd hozzáfűzte, hogy szívesen vesz részt a különféle látványos bemutatókon, így Adán az esküvői kiállításon, vagy a szabadkai Lady Shop megmozdulásain.

N-a

GYERMEKHÉT ÓBECSEÁN

Jogom van egészségesen élni, erőszakmentesen felnőni

Ez volt a mottója az idei gyermekheti rendezvényeknek. Mert idén is kitétek magukért a tanítók, tanárok, szebbnél szebb, szórakoztató rendezvényeken vehettek

részt a gyerkőcök. Óbecsén például tornaórán úszni mentek a sportközpontba, egy nap elutaztak Újvidékre a kalandparkba, előadásokon vettek részt, tornáztak az

erőszakmentes életért. Író-olvasó találkozón találkoztak költővel, íróval, fogalmazásokat írtak a témára. Ezenkívül versenyeztek abban, hogy ki tud egészségesebb ételeket készíteni.

A pénteki zárónapon a város központjában gyűlt össze a diáksereg, ahol kirakodóvásárt, Ki mit tud? vetélkedőt, virágpiacot, műhelymunkákat, gyermekműsorokat, koncerteket, sportversenyeket szerveztek nekik. Ekkor hirdettek eredményt is.

K. E.

Fotó: Koncz Erzsébet

Én is bagoly voltam!

Egészséges és tetszetős

Táncsal az erőszak ellen

A severesek énekara

Kapuzárás a horgásziskolában

Minden ellenünk volt, mégis sikerült tető alá hozni

Kishorgászaink versenysorozatához idén az égiek és a víziek is ellenségesen viszonyultak. Kezdődött azzal, hogy esők áztatták el és tették járhatatlanná a versenypályához vezető utat. Folytatódott azzal, hogy az áradás következtében a víz ellepte a pályát. Vegül azzal tetőzött, hogy békalencse borította be a víztükröt, még hozzá olyan sűrűn, hogy oda horgász csalit bevetni nem tudott. Nehézségekből, kívülállók számára is érthető zavaró körülményekből tehát bőven akadt. Az igazán szakmai, mármint kizárólag a horgászok által értett bonyolító körülményekből sem volt hiány. Lásd oldalszél, hullámverés, halhiány...

A kívülállókna mondjuk – a horgászok tudják –, nem minden víz és part alkalmas horgászverseny megtartására. Szimpla horgászásra elég egy talpalatnyi terület is, ahol a horgász megveti a lábát, felcsalizza szerelékét, és támadásba lendül a halak ellen. A versenyhorgászáshoz azonban olyan part meg víz kell, ahol igen sokan elférnek egymás mellett, és ahol mindegyik horgász nagyjából ugyanolyan eséllyel indul. Az egyenlőségbe később ugyan beleszól a sorsolás, de mindaddig az esélyek egyenlők. Tehát eleve

olyan part meg víz kell, ahol a sok jó azért fér el, mert bőven van hely.

A beavatottak tudják – a kívülállókna mondjuk, nehogy belekössenek –, sok helyre nem azért van szükség, mert a kishorgászok nem férnek meg egymással. A horgász helyek méretét ugyanis előírások szabályozzák, és ezeket a Jó Pajtás Ligában is betartják. Nem árt tudni, hogy a versenysorozat a nemzetközi normáknak is megfelel. A verseny lebonyolítását olyan személyek felügyelik, akik világversenyen is elláthatják ezt a feladatot. De nem csak a versenyt lebonyolító egyének képzettségével állunk ilyen jól.

A csapatvezetők, más néven stratégiák között olyan jeles versenyhorgászok vannak jelen, mint **Pálfi Zsolt**, aki klubcsapat-világbajnoki címmel rendelkezik, és oszlopos tagja Szerbia válogatottjának. Címoldalunkon fia, **Patrik** társaságában látható. Aztán nem árt tudni, hogy a péterrévei kishorgászok annak a csapatnak a hagyományait követik, amely a hetvenes meg a nyolcvanas években az akkori ország legjobb csapata volt. És ezt akarták az égiek meg a víziek idén elrontani? Nem sikerült nekik!

Tekintettel arra, hogy a – mondjuk így

– kiöregedés folyton tizedeli a mezőnyt, ráadásul nyaralás is van a világon, időnként csapatösszeállítási gondokkal küzdenek az egyesületek. Ezért kilátásba helyezték a versenyrendszer gyökeres módosítását, amely egyéni alapokra helyezné a versenyzést. Erről a részt vevő egyesületek várhatólag jövő tavasszal döntenek.

Buzás Mihály

Fotók és címoldal: Nagy Magdolna

A versenyidény eredményeinek összegezése nem könnyű feladat

Bodorka, küsz, jász, törpeharcsa, vörösszárnyú, durbincs...

Ha kutató lehetnék!

Elmondják az óbecsei Samu Mihály iskola tanulói

Valamikor régen MórícZ Zsigmond írónk az egyik elbeszélésében leírta, hogy a tanítója meszeszerűen tanította Amerika felfedezését. Úgy is kezdte a történetet, hogy: Hol volt, hol nem volt... Volt egyszer egy Spanyolviaszk ország... Élt egy szegény ember, Kolompos Krisztofának hívták. Már gyermekkorában szeretett hajókázást játszani... Sokat elfenekelte miatta az anyja... Mikor megnőtt, akkor is szeretett a tengeren hajókázni. Egyszer elhatározta, felfedezi Amerikát. Kapott a királytól három hajót...

„No, jó. Elindultak. Mentek, mendegéltek a három hajóval. Négy napig meg sem álltak. Mindig mentek. Akkor aztán este földet vettek észre.

– No, itt megháljunk – aszongya Kolompos –, reggelre asztán majd kiszállunk a partra.

Úgy is vót.

A parton egy vörösbőrű ember ácsorgott. Megszólítja Kolompos.

– Adj isten atyafi! Mondja csak, nem Amerika?

– De bizon, hogy a! Hogy ne vóna, mikor a. Tán kend az a Kolumbus?

– Én ám!

– Teringettél! Hiszen akkor fel vagyunk fedezve.”

Eddig a történet. No, ti biztos, nem ilyen felfedezők lennétek, mint ahogyan MórícZ tanítója tanította!

Hogy mit fedeznének föl, mi után kutatnának, elmesélik az óbecsei Samu Mihály iskola tanulói: A hetedikes **RácZ Réka Noémi**, **Cservenyák Kitti**, **Vukovity Petra**, **Tallós Martina**, **Urosev Martin**, a nyolcadikos **Mester Imre** és

Sós Ákos. Mindannyian ott voltak a Kutatók Éjszakáján a Than Emlékházban.

Petra: Egyiptomban a piramisok után kutatók. Idősebb emberekkel beszélgetnék el, milyen szájhagyomány él még. Hogyan építették a nagy piramisokat, hogyan hozták oda a hatalmas köveket. Fölvételeket is készítenék a ma élő emberekről, a tájról, meg persze, jegyzetelnék. Aztán itthon megírnám a hallottakat, s lehet, írnék egy könyvet is.

Imre: Én lemerülnek az óceánba, s ott végeznék kutatásokat. A tengerfenék élővilágát figyelném meg, főleg a hírhedt megalodon cápa érdekelne, amit a kutatók a termete miatt tengeralattjárónak is hívnak, s amely már sok hajót elsüllyesztett. Megfigyelném, vajon visszatért-e a sok millió évvel korábban kihaltnak vélt faj, ugyanis Dél-Afrikában, a Hout Öböl partjainál látták... Felvételeznék és jegyzetelnék is. A második világháborúban elsüllyed hajókat, tengeralattjárókat, repülőgépeket is megnézném. Megfigyelném, milyen állapotban vannak, s a megfigyeléseimet lefényképezném, le is írnám.

Martina: Én tavaly is egész évben műhelymunkákon vettem részt a Than Emlékházban, s nagyon megszerettem a gyógyszerkészítést. Mályvából szirupot főztünk, ami jó a megfázás ellen. Aloe Verából számos gyógyszert készítenék, főleg a rák és más betegségek ellenszerét találnám föl. Cseppkőbarlangokban is kutatnék olyan kőzetek után, melyekből szintén gyógyszereket készíthetnék. Persze, fölvételeket készítenék, s végül megírnám, mi mindent találtam föl. Lehet, hogy még könyvet is írnék...

Kitti: Ha tehetném, 1-2 hónapig az északi sarkon végeznék kutatásokat. Megfigyelném, hogy mennyire olvad a jég, ami előidézi a vízszint emelkedését. Olyan anyaggal borítanám le a jeges tájat, ami visszaverné a fényt, ezzel meggátolnám a további olvadást. Lefényképezném az ott élő embereket, érdeklődnék az életmódjuk iránt. Írnék róluk, az életkörülményeikről...

Noémi: Sajnálom azokat az embereket, akiknek földrengés vagy más természeti csapás miatt összedől a házuk, és el kell hagyniuk a szülőföldjüket. Olyan kemény építőanyagot találnék föl, ami ellenáll mindennek: földrengésnek, árvíznek. Elutaznék a helyszínre, hogyan halad az építkezés, s fölvételeket készítenék, írnék is a találmányom sikeréről.

Martin: Manapság annyi a földrengés! Olyan szerkezetet találnék föl, amely levinne a föld mélyébe, s ott kísérleteket végeznék, hogy megtudjam, mikor várható ismét földrengés, hogy az embereket el tudják költöztetni időben arról a tájról. A kőzeteket is megvizsgálánk a csoportommal, fölvételeket is készítenék.

Ákos: Azért mentem el a Kutatók Éjszakájára a Than Emlékházba, mert fölhívta a figyelmünket a biológiatanár, Horák Kornél, de különben is érdekelt a gyógyszerészettel kapcsolatos műhelymunka. Ha azonban lehetőségem lenne, nem gyógyszert állítanék elő, hanem szerkesztenék egy hipermodern motort, mellyel elérném a fénysebességet. Fölkutatnám a világ olyan pontjait, olyan bolygókat, melyeket az emberiség még nem ismer, s amelyek Földünknek javára válhatnak. Olyan üzemanyagok után kutatnék, amelyek nem szennyeznék a környezetet.

Koncz Erzsébet

Balról Noémi, Kitti, Petra, Martina, mögöttük Imre és Ákos

SZENTTAMÁS

Csaknem 10 tonna papírt gyűjtöttek

Október első szombatján, 6-án már a kora reggeli órákban benépesült a szenttamási Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola udvara, ugyanis a végéhez ért a hulladékpapír-gyűjtési akció, és ezen a napon történt a begyűjtött papír átadása és mérése. Az iskola első és hátsó bejáratánál megjelentek a különböző járművek: traktorok, kisteherautók, személygépkocsik, triciklik, kerékpárok, utánfutók, de még talicskát is láttunk. A legkisebb diaktól a legidősebbekig szülői segítséggel vagy anélkül hordták a kartondobozokat, régi újságokat, amit a sportpályán osztályonként nagy kupacokba raktak, és mérték. Egy hihetetlenül magas papírdomb alakult ki, innen azután megfelelő gépezettel a papírt kamionokra rakták és Újvidékre szállították újrahasznosításra.

A fő szervezők Vörös Adrianna és Gluvákov Lenke tanárnők voltak, akiktől megtudtuk, hogy csaknem 10 tonna papírt gyűjtöttek össze a diákok.

- A Csiga-bigi szakkör az idén is megszervezte a *Papirko* elnevezésű hulladékpapír-gyűjtési akciót, ami már negyedik éve tart. A két héttel ezelőtt meghirdetett akcióba iskolánkból 15 osztály kapcsolódott be. Boltról boltra, szomszédtól szomszédig, utcáról utcára jártak a gyerekek, mindennap szorgalmasan gyűjtötték a papírhulladékot.

Az újrahasznosítás mellett az akció célja a környezetvédelem fontosságának tudatosítása és a csapatszellem erősítése. Az idei hulladékpapír-gyűjtés végleges eredménye az alsósoknál: 1. IV4 – 1289,25 kg, 2. III4 – 911,65 kg, 3. IV1 – 885,5 kg, a felsősoknál: 1. VII3 – 2405,65 kg, 2. V3 – 1004 kg, 3. VI1 – 837,3 kg.

A résztvevők szorgalmukért édességsomagot kaptak.

P. L.

Nem sok hiányzott, hogy ki se látsszanak a papír mögül

Sziráczy Katalinnal játszottunk

A gyermekhéten a szabadkai J. J. Zmaj iskolába ellátogatott a Pöttyös Pódium. **Sziráczy Katalin** Játsszunk most együtt! interaktív előadását tekintették meg az alsós tanulók. Sokan közülük bekapcsolódtak a játékba. Az elsősök nagyon élveztek.

A gyermekhét egyébként gyermekvásárral zárult az iskolában. A gyerekek megunt játékaikat, könyveiket bocsátották áruba. Sok játékszer cserélt gazdát, mindenki nagy öröme.

GME

Nyelvművelési-fogalmazási pályázat iskolásoknak

A Kossa János Magyar Nyelvművelő Egyesület és Olvasóklub pályázatot hirdet közép- és általános iskolások számára. A diákok nyelvhelyességgel, stílusos kérdésekkel kapcsolatos írásokkal nevezhetnek be. A fogalmazások műfaját, témáját szabadon választhatják meg. Néhány figyelemfelkeltő ötlet: „vadászhatnak” a stilisztikai, nyelvhelyességi hibákra, összegyűjthetik az újságokban megjelent, a rádióban, tévében elhangzott hírekből, riportokból, beszámolókból. Szemezgethetnek diáktársaik dolgozataiból, nyelvhasználatából, gyűjthetik a diáknyelvi szavakat, ezenkívül humoros, szatirikus fogalmazásokat is írhatnak.

A pályázatra minden pályázó 1 alkotással jelentkezhet, a diákok legfeljebb öt A/4-es oldal (12-es betűméret, 1,5-ös sorköz) terjedelemben. **Az eredményhirdetésre és díjátadásra 2018. december 8-án kerül sor Újvidéken, a Magyar Szó dísztermében.**

Beadási határidő: 2018. november 15.

A pályaműveket postai úton kérik megküldeni, 3 példányban, gépelve, feltüntetve a pályázó nevét, elérhetőségét (levelezési cím, e-mail-cím és telefonszám), lakhelyét, iskoláját, életkorát, méghozzá az alábbi címre: 21000 Újvidék, Vojvoda Mišića 1. A borítékon fel kell tüntetni: „Kossa János-pályázat”.

A nyár legszebb napja

Számomra a nyár legszebb napja a tengeren, Čanj városában volt.

Reggel sajnos nagyon korán fel kellett kelniünk, mivel a hotelben, ahol megszálltunk, meghatározták, hogy hánytól hány óráig van a reggeli. Elkészültem, és kiültem az erkélyre. Gyönyörű kilátás fogadott. Tökéletesen lehetett látni a parthoz vezető utat, a strandot és a tengert. A nap még nem bújt elő teljesen a hegy mögül, ezért egy kicsit hűvös volt még. Felébresztettem testvéremet és lementünk reggelizni. Evés után a strandra indultunk. Felvettük a fürdőruhákat, és már indultunk is a partra. Bencével búvárkodtunk, és többször is beúsztuk a bójáig. Szerettünk ott lenni a nyugalomban. Nem volt olyan nagy a hangzavar, mint a parton. Csak pár ember. Testvérem rengeteget búvárkodott. Folyton a halakat kereste, és szerencséjére látott is jó párat. Fáradtan és éhesen érkeztünk vissza a szállodába.

Ebéd után egy kis pihenés következett. Ilyenkor általában mamám aludt, testvérem játszott a telefonján, és pedig olvastam. Olyan 4 óra körül lementünk a partra. Csobbantunk egy párszor, majd vettünk egy-egy fagyit. Ezután mama és Bence elmentek úszni, én pedig ott maradtam a nyugágyon, és süttetem magam a napon. Mivel az öböl hegyekkel van körülvéve, korán lement a nap. Ilyenkor összepakoltunk és visszaindultunk a szállodába. Letusoltunk, majd vacsoráztunk. Evés után esti sétára mentünk. Nagyon szép volt a város az esti fényekben. Végigsétáltuk az öblöt, és útközben vettünk palacsintát. Amikor visszaérkeztünk a hotelbe, römiztünk egyet.

Ez volt számomra a nyár legszebb napja.

Lasztovics Anett, 8. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Zrínyi Ilona lánya voltam

Korán reggel a fénylő napsütésben felkeltem. Megreggeliztem és kimentem a lovamhoz, Liához. Lia olyan fehér, mint a hó, szeme égszínkék, sörényében van egy kis fekete. Dél tájban felnyergeltem, és kilovagoltam a mezőre. Az öröm nem tartott sokáig, hallottam, hogy a labancok holnap reggel támadnak. Visszavágtattam szélesebben a lovamon a várhoz.

– Készülődjétek, mert holnap reggel támadni akarnak a labancok – szóltam megrémülve. Így jutott Zrínyi Ilona fülebe a hír. Ő hamar intézkedett, az öröknek megparancsolta, hogy holnap reggelre minden kész legyen! Másnap reggelre kész is lett.

Zrínyi Ilona kiadta a parancsot:

– Mindenki a helyére, vegyétek elő a fegyvereket!

Amikor az ellenség már majdnem a várnál volt, a férfiak készen álltak. Elkezdődött a csata, de a labancok túlerőben voltak, így azt ajánlottam:

– Mi, nők is szálljunk be a csatába!

Úgy is tettük, mi is harcba álltunk. Amikor már úgy tűnt, hogy végtelen lesz az ütközet, egy váratlan dolog történt, az ellenség feladta a csatát. Mi megnyertük a végtelennek tűnő küzdelmet, és odakiáltottam édesanyámnak:

– Minden jó, ha a vége jó!

Hajcsunk Erika, 4. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

A kedvencem

Mint a gyerekek többsége, én is a kutyákat szeretem legjobban. Életem vágya egy aranyos farkaskutya volt. Szüleim ezt másképp gondolták.

Apukám szerint túl erős a szaguk, anyukám szerint pedig minden tele lesz szőrrel. Hosszú megbeszélések után megegyeztünk, hogy kismadarat veszünk. Mert egy kismadár nem csinálhat nagy rendetlenséget. Pár napon belül rájöttünk, hogy tévedtünk, és a nappalink olyan lett, mint egy csirkeöl. Mivel nagyon szeretjük a madárkát, ez nem zavar annyira. A neve Fuszekli. Teljes neve pedig Doktor Fuszekli. Nem nevezhetném északbájnának, hiszen papagáj léteire sehogyan sem tud megtanulni beszélni. Ő inkább sporttípus, mert reggeltől esti focizik, és azt nagy szeretettel műveli. A szomszéd papagájjal egyszer olyan hangosan beszélgetett, hogy a szomszéd néni kihívta az inspekción. Szerencsére nem lett komolyabb baj belőle. Mivel anyukám rendmániás, Fuszekli tolla színe a berendezésünk színéhez illik. Nem értek a madarakhoz, de eddig azt gondoltam,

hogy a madarak szabadon szeretnek szállni. Fuszekli viszont legboldogabb a kalitkájában. Ha kinyitjuk a kalitka ajtaját, ő mindenképpen visszacsucuja.

Igaz, hogy sűrűn a saját gondolatomat sem halom a nagy rikácsolása miatt, és hétvégén sem tudok tovább aludni, mert ő unatkozik, de ettől függetlenül nem adnám oda senkinek semmi pénzért.

Szakács Szergej, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Az álarc

A kórházból enyhén megnyugodva jöttem ki, amikor a nyüzsgő tömegben egy alak száguldott el mellettem.

Erősen felszisszentem, és azonnal megindultak a könnyeim lefelé az arcomon. Az illető a bal kezemen lévő varrást és a kezemből kivett csavar helyét ütötte meg. Az emberek a váróban mind engem figyeltek. Végignéztem rajtuk. A tekintetük ezt a gondolatot tükrözte: „Mi a fenéért sírsz, csak egy sebtapasz van a kezeden!” Úgy éreztem magam, mint akit falhoz vágta... Persze ők nem látják, mekkora seb van a kötés alatt, ami valójában a mindennapi mosoly-álarc, amit nap mint nap felvesszünk. A történet nem valós, csupán azt szemlélteti, hogy az emberek mennyire meg tudják bántani társaikat. Nem olyan fényes az élet, mint ahogy az osztálytársak gondolják. Senkinek sem olyan fényes az élete, mint ahogy a másik gondolja. Gyengének gondolsz azért, mert régebben, amikor valaki megbántott, az arcomon patakzott a könny. Nem vagyok az, most már nem. Az élet megerősített. Valószínűleg sokkal nagyobb pofont kaptam az élettől, amiről te nem tudsz, nem tudsz, mert felvettem az álarcot, a mosolyt, amit mindennap viselek. És attól, hogy most már tudod, talán félreismertél, az álarc rajtam marad.

Van olyan személy, aki erősnek mutatja magát, de valószínűleg valami nagy sebet üthetett rajta. Nem fogja elmondani, esetleg lazán odavágja a választ, amiből arra következtetsz, hogy nem sértette lelkileg a dolog. Ez volt a célja, hogy ezt hidd, mert zárkózott, és nem akarja elmondani, nem akarja kimutatni az érzéseit. Semmi baj, neki így jobb.

Csak néhányan ismernek jól. A barátaim. Ha az álarc (a mosolyom) megsérül, azonnal ott teremnek mellettem, vagy ha szólok nekik, hogy támogatásra van szükségem, jönnek. Viszont van egy valaki, akiből nincs több, aki más, mint a többi barátom. Elég csak a szemébe néztem, azonnal látja, valami baj van. Ő rá mert kérdezni, bár tudta, nem biztos, hogy jól fog esni. És átbeszéltük, nekem jobb lett, ő továbbra is vigasztalt, bár nem fájt a dolog. Ez mindkettőnknek jót szokott tenni. Mert őt már nem terheli a dolog, én pedig sokkal jobban érzem magam. Elmondhatatlanul szeretem ezt a személyt. Fontos pontja az életemnek, akárcsak a két legjobb barátom. Nagyon segítőkész barátaim vannak, és örülök, hogy az élet hozzám sodorta őket. Előttük nincs rajtam álarc. De van néha, amiről a legjobb barátok sem tudnak. Ezt az ember szeretné magában tartani, elfojtani. A legjobb mégis az lenne, ha valakinek kibeszélne, úgy neki lenne jobb.

Bárki is van a közeledben, lehet igazából más, mint akinek ismered. Figyelj, egy szavaddal olyanra tapinthatasz, ami egy életre megmarad majd benne. Erre, kérek, mindig figyelj!

Vámos Vida, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Álmomban

Jágics Vivien, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarakanizsa

Az én kedvencem

Az én kedvencem egy kutyus. A neve Gombóc. Ő egy keverék kutya. Barna, fekete és fehér színű. Gombóc nagyon szeret ugrálni és szétvágni mindent. Én nagyon szeretem, mert játékos és eleven. Amikor örül, a saját farkát kergeti és közben morog. Ő egy jó házőrző kutya.

Molnár Lilla, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Fájdalmam...

Majd széthasad a fejem,
sír a vérvörös szemem.
Meglátom, mi a valóság,
s akkor kiderül az igazság.

Kitaszítanak, elhagynak,
mint egy papírdarabot, eldobnak.
Másoknak ez nem probléma,
kivéve, ha megszólal a „mentő” sziréna.

Kérdezik: mi történt?
Ilyen az élet, s ez történt.
Gyenge vagyok ehhez,
de van erőm elviselni még több sebet.

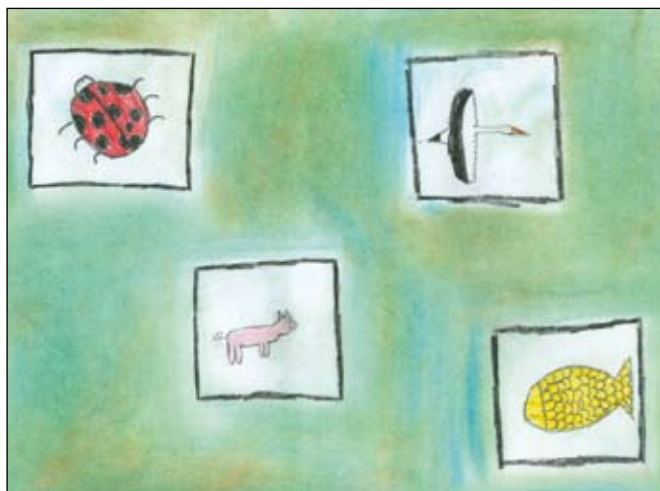
Önbizalmam nincsen,
elveszett az egyetlen kincsem.
Bezárkóztam emiatt,
mert ez mindenre kihát.

Csak egy kés kellett,
s elsétáltam az élet mellett.
Harmadfokú égési sérülés,
gyötör most a borzasztó égetés.

A könnyebb utat választottam,
így sem vagyok halhatatlan.
Fájnak a szavak, tettek,
melyek egy személytől jöttek.

Sokszor kihasználtak,
ezerszer megbántottak.
Most már nem félek,
ne feledjetek el, testvérek!

Tóth Zoé, 6. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Képek a falon

Bakos Melitta, 4. osztály, Szervó Mihály iskola, Muzslya

„... az ember nem arra született, hogy legyőzzék – mondta – az embert el lehet pusztítani, de nem lehet legyőzni.” (Hemingway)

Ez a mondat igen érdekes számomra, mivel tizenhárom éve ezen a világon élek, és úgymond sokszor „pusztítottak” már el, de sohasem győztek meg le.

Száz példát sorolhatnék, de csak párat említek meg. Régi vágyam volt, hogy eljussak a tengerre, idén ezt sikerült is megvalósítanom. Nagyon örültem is neki. Egy nap elmentünk a barátnőimmel búvárokodni, és kisebb-nagyobb szerencsével sok kagylót gyűjtöttünk, de én egy medúzával is összefutottam, ami megcsípett. Először nem éreztem a lábam, és pár napig azt hittem, hogy nem bírom tovább, de egy kis akaraterővel sikerült átvészelnem. Amikor tízéves lehettem, egy kutya harapta meg a nyakam, az orvosok azt mondták, hogy nagy szerencsém volt, mert ha csak pár milliméterrel feljebb harap meg, akkor nagyobb baj is lehetett volna. Az sem volt valami kellemes élmény, amikor nyolc-kilencéves koromban beszakadtam egy befagyott tó kellős közepébe, de valahogy sikerült kimásznom, és gyorsan átöltöztem melegebb ruhába. Amikor pedig hároméves voltam, az egyik testvérem véletlenül kihúzta a csuklómát a helyéről, de egy macskát simogatva sikeresen visszament a helyére.

Mindezek ellenére most itt vagyok, és büszkén írom ezt a fogalmazást hegekkel, jó és rossz emlékekkel a fejemben, élem tovább az életemet, amíg lehet, újabb küzdelmekkel teli csatákra várva.

Anitics Andrea, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Padtársam

Az én padtársam neve Ivett,
A szép Ibolya helyett.
Szereti a rózsát,
Kedveli a kutyát.

Kedvenc színe a kék,
szeme, mint az ég.
Étele a rakott krumpli,
Néha kicsit szeleburdi.

Gádl Laura és Vastag Ivett

***

Az én padtársam Viola,
együtt megyünk suliba.
Sokat szoktunk beszélgetni,
együtt szoktunk hazamenni.

Van neki egy kutyája
és egy húga, Boglárka.
Szereti a tornát,
és az osztályát.

Bogičević Maja és Csáki Viola

***

Az én padtársam Krisztián,
Aki a haját húzza, vad indián.
Tanulásban hármas,
Barátnak viszont százas.

Szereti a kígyókat,
de még jobban a dínókat.
A kutyáktól viszont nagyon fél,
Mivel egyszer megharapták,
s többet már nem bír.

Világos Balázs és Gere Krisztián

***

Az én padtársam Péter,
szélesebb, mint egy méter.
Erős, mint egy buldózer,
másik nevén, Bud Spencer.

Gardos Áron és Pálfi Péter

***

Az én padtársam Bence
de ő nem kemence,
Szeret sokat sportolni,
az óráról ki akar menni.

Pintér Bence és Szemes Viktor

***

Az én padtársam Boglárka,
Néha kicsit kómácska.
Egyszer erre ráfázott,
mert gyakran elmélázott.

Szereti a rajzot, szerbet,
de elfelejtettük a magyar nyelvet.
Egyszer főzött paprikást,
ki is hánytta, nem vitás.

Apró Boglárka és Fejős Renáta

***

A padtársam nem él,
Mert mindig henyél.
Sokszor jobb nekem egyedül,
Mert a bánat így is kikerül.
Azért padtárssal is jó lenne,
Mert két ember nagyobb elme.
De a padon is el kell férni,
Jó nekem így, egyedül élni.

Némely órán mégis elkel a padtárs,
Hogy ne legyen feltűnő az alvás.
A mellettem ülő, nem élő, henyélő,
A legjobb ember, kinek a neve: padtárs.

Nagyál Zsófia

Valamennyien az adatai Cseh Károly iskola 6. osztályának tanulói

ŰRKUTATÁS

Hol rejtőzhet a titokzatos X bolygó?

A Naprendszer egyelőre csupán feltételezett, kilencedik bolygója lehet a felelős a Földön nagyjából 27 millió évente bekövetkező tömeges kihalásokért – állítja egy nyugalmazott asztrofizikus, akinek elmélete szerint a titokzatos planéta időről-időre üstököszáport zúdít a Naprendszer belső része és bolygónk felé.

A szakemberek egy része már évek óta állítja, hogy létezik a kilencedik bolygó. Amerikai csillagászok idén januárban jelentették be, hogy meggyőző bizonyítékot találtak a Naprendszer peremén rejtőzködő planéta létezésére, amit nem sokkal később a Cassini űrszonda adatait tanulmányozó francia csillagászok is megerősítettek. Amennyiben a kutatók feltételezései helyesek, akkor a kilencedik bolygó tízszer nagyobb a Földnél, és érszer messzebb van a Naptól, mint a planétánk. A gázóriást eddig nem sikerült közvetlenül megfigyelni.

Az ősmaradványanyag tanúsága szerint nagyjából 27 millió évente bekövetkező tömeges kihalások legalább akkora rejtélyt jelentenek a tudósok számára, mint a titokzatos kilencedik bolygó – olvasható a The Independent című brit napilap online kiadásában. Nincs egyértelmű magyarázat arra, hogy miért érkeznek üstökösök ilyen menetrendszerűen a Naprendszerbe. A lehetséges magyarázatok közé tartozik, hogy a Nap egy tárcsillaga felelős a jelenségért, amelyet ugyanakkor a Tejútrendszer spirálkarjain fokozott kockázattal járó keresztülutazás is okozhat.

Daniel Whitmire nyugalmazott asztrofizikus új elmélete szerint azonban, ha valóban léteznek periodikus kihalási események, azokért a kilencedik bolygó különleges keringési pályája lehet a felelős. Amikor ugyanis a planéta 27 millió évente keresztülhalad a Naprendszer külső, fagyos részén lévő Kuiper-övön, üstökösöket lök a Föld és a Naprendszer belső része felé. Ezek az üstökösök becsapódhatnak a Földbe, csökkentve a bolygót érő napsugarak mennyiségét, ami kihalási eseményekhez vezethet.

LÉGI VESZÉLY FÖLDÖN?

A világ legveszélyesebb repülőtere lenne a gibraltári?

Aki utazott már repülőgéppel, annak a fejében a repülőtér egy nyüzsgő, ám önmagában semmiféle veszélyt nem hordozó, tágas terület, amelyről több, szinte beláthatatlanul hosszú kifutópályán gurulnak a felszálláshoz készülők, vagy éppen landoló gépek. Vannak azonban repülőterek, amelyek látványa meg sem közelíti ezt a képet, sőt, ezek éppen attól izgalmasak, hogy, ha kisebb-nagyobb mértékben is, de veszélyesek.

A világ legveszélyesebb repülőtereként az 1939-ben megnyitott *Gibraltári Repülőtér*et szokták emlegetni. Ez az Ibériai-félsziget déli csücskén fekvő és az Egyesült Királysághoz tartozó Gibraltár egyetlen repülőtere. Tulajdonosa a brit Védelmi Minisztérium, üzemeltetője a gibraltári kormány. Gibraltár egy 425 m magas, 1250 m széles mészkőszikra, a Gibraltár-szikla, ezért sem volt könnyű oda repülőteret építeni. Nagy-Britanniának azonban mindenképp szüksége volt arra, hogy a lehető leggyorsabban összeköttetést tudjon teremteni ezzel a tengeren túli területével is, ezért már a repülés térhódításának kezdetén létrehozták ezt a repülőteret. Kiépítését az adott területen másképp nem lehetett megoldani, csak úgy, hogy a közúti forgalom keresztezte a repülőtér kifutópályáit. Ezért az ott haladó autóknek mindig figyelniük kell a gépekre, és természetesen elsőbbséget kell adniuk a pilótáknak. Akik számára azonban korántsem ez jelenti a legnagyobb veszélyt, de még csak nem is az, hogy a szikla körül rendszeres a ködképződés. Ennél sokkal nagyobb próbatételt jelentenek a szikla által keltett, kiszámíthatatlan légörvények, amelyek különböző erősségű és irányú szellőkészekkel billentik ki a repülőgépeket a pilóta által beállított irányból. Ezért az itteni leszállás különösen nagy koncentrációt és gyors reakcióképességet követel a pilótáktól.

A repülőteret éppen ezért elsősorban kereskedelmi célokra használják, és menetrend szerinti, utasokat is szállító járatok csupán az Egyesült Királyságba és Spanyolországba indulnak innen. Az utasokat egyetlen terminál szolgálja ki a repülőtéren.

Hat égitestről ered az aszteroidák zöme

A Mars és a Jupiter között elhelyezkedő, az eddigi kutatások szerint nagyjából 400 ezer példányból álló aszteroidaöv belsejéből ered a Földet elérő meteoritok legnagyobb része. Éppen ezért a kutatók kiemelt jelentőséget tulajdonítanak az egymáshoz hasonló pályák vizsgálatának.

Korábban öt nagy családot írtak körül, amelyeket a Flora, Vesta, Nysa, Polana és Eulalia néven említenek. Eddig úgy vélték, hogy az öv belső régiójában lévő példányok 44 százaléka sorolható ezen családokba, az új tanulmány szerint viszont szinte mindegyik aszteroida ide tartozik.

A jövőben azt is szeretnék közelebbről megvizsgálni, hogy az egyes példányok miként hagyják el az aszteroidaövet és miért veszik útjukat a Föld felé, de ugyanilyen fontos lesz a középső és a külső régiók megfigyelése is. (sg.hu)

Daruvonulás

Az őszi egyik leglátványosabb természeti eseménye a daruvonulás. A darvak ilyenkor nagy tömegben vonulnak át vidékeinken, messze hangzó krúgatusuk hozzátartozik az igazi őszi hangulathoz. A kelet-európai állomány kiemelt gyülekezési helye a Hortobágy, a szegedi Fehértó, vagy a bánáti Sós-kopó. Az itt megpihenő dar-

Általában a tó vize 20 cm mély, a tavaszi esőzések alkalmával elérheti a 70 cm-t is. Az ingoványos terület veszélyeket rejt magában a nagyobb testű élőlények számára. Viszont szárazság idején teljesen kiszárad, a medrét fehér sósréteg borítja, ami igen különös látványosság – olvasható a fókusz. info honlapon, Jelena Marinkov dolgozatában.

Darukakas

Fotó: Kovács Sándor

Tudod-e?

Érdekes, hogy a Sós-kopó vize valóban sós, e szikes területhez leginkább a sótűrő (halofita) növények tudtak alkalmazkodni. Ezek a növények a vízzel együtt felveszik ugyan a sót, de azt biztonságos helyen, többek közt hólyagsejtekben tárolják. A sókoncentrációjuk 12-szer nagyobb, mint Vajdaság más hasonló területein.

Végeláthatatlan síkság

Fotó: Nagy Magdolna

Felröppenő madarak

Fotó: Gergely József

vak a szántókon, tarlókon megfelelő táplálkozó-helyet találnak, az éjszakákat pedig lecsapolt halastavakon töltik.

A darvak nagy része november végén, a tartós fagyok beálltakor továbbáll, és Európa déli részén vagy Észak-Afrikában tölti a telet. Az elmúlt évtizedekben egyre több példa van arra is, hogy nagyobb csoportjaik nálunk telelnek át.

Miért fontos a Sós-kopó?

A Sós-kopó Szerbia egyik legjelentősebb természeti rezervátuma, mely számos védett, valamint fokozottan védett állat- és növényfajnak ad otthont. Egyben a legismertebb és legnagyobb szikes tó a vajdasági Bánságban. Törökbecséhez mintegy 6 km távolságban található. Az időszakosan kiszáradó szikes tó, illetve mocsár a Tisza egyik ősi mederágában alakult ki, évszázadok óta jelentős madárpihenő és táplálkozóhely. A vízmennyiség változó, gyakran különálló tavacsok látszanak.

A Sós-kopó megközelítőleg ezerhektáros (pontosabban 976 ha), Speciális Természeti Rezervátum státust élvez, 2004-től a nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyek Ramsari egyezményéhez tartozik. Ezt olyan fajok jelenlétének köszönheti, amelyek már általánosan veszélyeztetettek. Megtalálhatók itt a fokozottan ve-

szélyeztetett fajok is, néha megjelenik például a nagy póling vagy szélkiáltó (*Numenius arquata*), a cigányréce (*Aythya nyroca*), a kéksóőrű réce vagy fehérfejű réce (*Oxyura leucocephala*) stb. Nagy számban vannak itt récék, cankók, lilék, pólingok, darvak, vadlibák...

Hány madár tanyázik?

A Sós-kopó területén tavasszal és ősszel igen jelentős mennyiségű, több tízezres madárcsapat tanyázik. Darvak, gémek, vadlibák, vadkacsák és egyéb madarak pihennek itt meg, táplálkoznak, gyakran fészkelnek és költenek is. A költési időszakban vagy költözéskor akár 20 000 madarat is lehet látni a Sós-kopó környékén. A területen időszakosan vagy folyamatosan 203 madárfaj él, ami 63%-át teszi ki a Szerbia területén ismert madárfajoknak.

Mivel Európában egyre inkább tűnnek el a sós tavak, ezért a Sós-kopó és környéke mind nagyobb jelentőséggel bír, és ma már különlegesség számít.

Milyen növények élnek a sós területen?

A Sós-kopó területe az utolsó hely Szerbiában, ahol még meg lehet találni a képen is látható **hú-sos sziksófűt** (*Salicornia europaea*) és másokat. A nedvesség váltakozása és a speciális klimatikus viszonyok teszik e területet rendkívüli fontosságúvá. Néhány ritka növényfaj, mely megtalálható ezen a tájon: sziksófű (*Salicornia prostrata*), sziki sóbolla (*Suaeda pannonica*), erdélyi útifű (*Plantago schwarzenbergiana*), sziki ősziróza (*Aster tripolium* ssp. *Pannonicus*), sziki here (*Trifolium angulatum*) stb.

Kökény kisasszony

Napsütötte hegyoldalon élt Kökény kisasszony, a lakása csupa ablak volt, gicsgöcs a fala, levelzsup a teteje. Bármilyen szellőcske jött, az mind tisztelgett nála: megsimogatták, megcsiklandozták – talán attól lett olyan gyönyörű kék.

Lakása legfelső ablakában könyökölt egész nap, és mind csak arra gondolt: vajon milyen lesz, ha egyszer megcsípi a Dér? Még kékebb? Még gömbölyűbb? Vagy tán egy még csodálatosabb alakban fog könyökölni azután is? Ki tudja?

Tavasztól őszig sok minden történt.

A meggy, a cseresznye, az alma – mind siettek nagyon, hogy még a meleg nyár megérlelje őket: féltek a csípős ősztől. Úgy tanulták, hogy ősszel már a kamrában vagy a föld alatt illik aludni. S még véletlenül sem mondtak semmi jót Kökény kisasszonyról: de rosszat annál többet. Hogy ilyen meg olyan, könnyelmű és meggondolatlan, egyszer majd biztos megjárja – s titokban valamennyien irigyelték.

Késő ősz lett, mire elcsöndesedett a hegyoldal, már senki se pletykált többet. Csak a nap sütött, a levegő pengett. Kökény kisasszony pedig szebb volt, mint valaha: majd kicsattant a boldogságtól.

Az egyik nap Sas úrfi valamelyik közeli sziklára szállt le, és meglátta Kökény kisasszonyt. Akarta, nem akarta – mindjárt megrebbentek a szárnyai.

– Milyen kék! – ámuldozott, és odarepült a gicsgöcs ablak alá.
– Kisasszony – mondta zavartan – még soha nem láttam a földön olyan kéket, mint kegyed. Jöjjön velem... kegyed lesz a kék égen a legkékebb!

Ez olyan gyönyörűen hangzott, hogy Kökény kisasszony csak sóhajtott tudott, s bent, a hamvas bőre alatt, ahol egy kicsi mag bújt meg, összeszorult a szíve.

De akkor már bizonyosan tudta, hogy ez a szép szárnyas valaki nem lehet más, csak a Dér. S ahogy az öregektől tanulta, lehajtotta karcús szárnyakát – és várt.

A Sas úrfi is erre várt. Leccsippentette csőrével a Kökény kisasszonyt, magához emelte az ablakból, és odafektetette a begye alá a puha pihetollak közé.

Így szállt fel a magasba, hogy bemutassa birodalmát. Csudálatos birodalom volt ez. Nem volt teteje, nem volt fala, csak fény volt benne és ragyogás. Kökény kisasszonynak káprázott a szeme. Már bizony nem bánta volna, ha megpihennek valahol, leheverednek valahová... ő énekelne, Sas úrfi meghallgatná – milyen szép is volna!

De az egész nagy birodalomban nem akadt egyetlen darabka föld sem. Más kincsekkel volt ez megrakva: palotákkal, gomolygó rétekkel,

csillagokkal – s ezeket mind Kökény kisasszonynak ígérte Sas úrfi. Az pedig egyre szomorúbb lett a boldogságtól. Hiszen még végig sem járták a palotákat, máris szertefoszlottak, a rétek is ott voltak, és mégsem voltak sehoh.

„Talán a csillagok!” – gondolta Kökény kisasszony reménykedve, és Sas úrfi máris megsuhogtatta a szárnyát. Úgy repült fölfelé, mintha egyszerre gondoltak volna ugyanarra.

Nagy, teli éjszaka volt, fekete és szikrázó, amilyen egyszer van egy évben: ezt is az öregektől hallotta Kökény kisasszony – és most örült, hogy megérte ezt az éjszakát. Megbújt a pihetollak között, és hallgatta Sas úrfi énekét: Csillagom, kökényem, csillagom, kökényem...

Még sok verse volt az éneknek, de Sas úrfi ezt ismételtette legtöbbször. Csak dalolt, dalolt, és már a szárnyait is egyre lassabban suhogtatta: előbb az egyiket húzta be, azután a másikat, a csőrét meg odafektetette a begye alá – már csak ehhez volt ereje.

– Megérkeztünk? – kérdezte kicsi hangján Kökény kisasszony.

Éppen megérkeztek.

Úgy zuhantak vissza a hegyoldalra, mintha csak most röpültek volna igazán. Kökény kisasszony egy apró lyukba gurult, és mindjárt elaludt. Ott érte az eső, a szél, a napfény, a föld betemette, s attól még szebbeket álmodott. Sas úrfi pedig kitaratóan örködött mellette, jöhetett bárki, bármi – még csak meg se mozdult.

Sok idő elmúlt ezután, hetek, hónapok. A hó leesett, a hó elolvadt – de akkor már nem volt sehoh se Sas úrfi: talán csak az öreg Hegypásztor tudná megmondani, hogy hova tűnt.

Kökény kisasszony pedig – akiből azóta gyönyörű bokrocška lett – unokáinak minden ősszel elmeséli, hogy milyen is az, ha egyszer eljön a Dér. Elmeséli, és olyankor mindig mosolyog.

Csak a meggy, a cseresznye, az alma, azok nem tudnak megbékülni vele. Még véletlenül se mondanak semmi jót Kökény kisasszonyról: de rosszat annál többet.

Domonyi Rita

Tündérbodár

(Részletek)

1. fejezet,

amelyben két jó barát, Tündérbodár és Devevér málnaszószos párnák bűvöletében megtervezi a nyarat

Kellemes vasárnap délután volt. A napsugarak vidáman cikáztak a levegőben, a madarak vidáman cikáztak a levegőben és a szárnyas bogarak vidáman cikáztak a levegőbe.

Tündérbodár mosolyogva bámulta az eget, elmerült a kora nyári napfény játékában. Szerette nézni a repkedő madarakat, bogarakat. Órákig tudott egy-egy bogárra koncentrálni, elmélyülten figyelte, hogyan mászkál például egy vasgeregben a fűszálakon le-fel, fel-le. Ilyenkor este a naplójába beírta: „Kedves Naplóm, ma vasgeregben figyeltem közel két órán át. Egy búzavirágról indult és egy kamillavirágra érkezett. Nagyon érdekes.”

Tündérbodár sokat mosolygott. Ha például a vasgeregben is figyelte volna őt legalább két órán keresztül, akkor a vasgeregben este ezt írhatta volna a naplójába: „Tisztelt Naplóm! Ma Tündérbodarat figyeltem, közel két órát. Végig mosolygott. Nagyon érdekes.”

Tündérbodár valójában nem tudta a bogarak neveit, sose volt Kis bogárhatórózója, ezért ő adott nekik nevet. Kedvenc bogarai a kéklíptó, a pirosapor, a málnaugocsa és természetesen a vasgeregben voltak.

E kellemes vasárnap délután csak úgy általában nézett bele a világba, élvezte a nyári zsongást maga körül. A hátán feküdt, szájából fűszál lógott, fülében egy dallam úszott, szemében az égbolt tükröződött. Önfeledt nézelődéséből távoli kiáltás zökkenetette ki.

– Tündérbodár! Tündérbodáááá!

Felült, elmosolyodott, de ez már nem a bogaraknak, a madaraknak és a napsugaraknak szóló mosoly folytatása volt, hanem kifejezetten

Devevérnek szólt, a legjobb barátjának, akit nagyon szeretett.

És aki most kiabálva őt kereste.

És nem találta.

Mert ahhoz képest, hogy Devevér denevér volt, és a denevérek hivatalból jól tájékozódnak, ő néha akkor se talált meg senkit, ha az illető kézen fogta és magához vezette. Jól látott, jól is hallott, de nem tudott mindig összpontosítani.

Amikor négy évvel ezelőtt elindult az erdei tájékozódási futóversenyen, a nap végén minden versenyző és néző őt kereste, mígnem este nyolckor feltűnt, éremmel a nyakában. Ha a saját erdejében nem is sikerült tájékozódnia, a szomszéd város futóversenyét megnyerte.

Tündérbodár felállt, a fűszálát kivette a szájából, nehogy álcázásnak tünjön, majd ugrálni kezdett, hogy felhívja magára a figyelmet.

– Merre vagy? ... Hol vagy? ... Itt vagy?...

Voltál itt? – szölongatta Devevér.

Tündérbodár válaszként ugrott egy jó nagyot. Devevér felmászott a pipacsokkal tarkított kis dombra és örömmel nyugtázta, hogy barátját ott találja a domb tetején, a nagy diófa mellett.

– Miért ugrálsz Tündérbodár?

– Nem ugrálok.

– Akkor hogyan hívod, amikor elrugasz-kods a földtől, két lábad a levegőben van, a hajadban száll a masni, a frufrud eltávolodik a homlokodtól, egy pillanatra megállsz a levegőben, majd két lábbal a földre érkezel? Azt akkor hogyan hívod?

– Ilyen dolgoknak nem szoktam nevet adni.

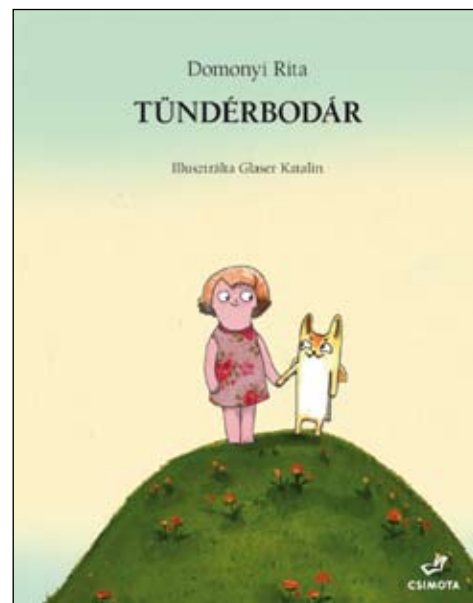
– Kár. Most akkor sose tudjuk meg, hogy az előbb mit csináltál.

– Na jó! Lehet, hogy ugráltam, de csak úgy. Hátsó szándék nélkül.

– Hogyan kell hátsó szándékkal ugrálni?

– Hááát... összehúzod a szemöldöködét és valami másra gondolsz, mint az ugrás.

...

– Képzeld, Jalos Bácsi, nagy terveket dédelgetünk – mondta teli szájjal Devevér, aki most pár évvel idősebbnek tűnt, mert a behabzsolt tejszínhabból hófehér bajusz és szakáll formálódott az arcán.

– Nocsak.

– Mondd el, Tündérbodár, hiszen a te ötleted!

– Fesztibál – nézett fel egy málnaszószos párna mögül Tündérbodár.

– Ennél azért bővebben! Nógatta Devevér.

– Nyári besztivál.

– Jaj, Tündérbodár, ne szerénykedj már! – kiabálta le Devevér egy fa tetejéről.

– Jó-jó, csak olyan nehéz megszólalni párnával a szájban – nyelt egyet Tündérbodár. Azután folytatta: – Talán még emlékszel, Jalos bácsi, tavaly nyáron nem történt semmi. Tényleg semmi. Az eső nem csak a rendes nyári Cseresznyeevő bajnokságot mosta el, hanem a Tavirózsa-ünnepnek is befellegzett. Kemény idők jártak tavaly nyáron. Az időjárás kénye-kedve szerint dobált minket.

– A lényeg! A lééééenyeg! – suhant el a szemük előtt Devevér egy indán.

Csimota Kiadó, Budapest, 2015

Illusztrálta: Glaser Katalin

A lényeg pedig nem más – tudjuk meg hamarosan a regényből – hogy Tündérbodár meg Devevér olyan sok programot készül szervezni az idei nyáron, hogy amikor valamilyen oknál fogva néhány elmaradt, az akkor se tűnhesen fel senkinek. A költőtalálkozó, grimaszbemutató, műsírőverseny, kockás pléden fekvés, gurulás és színházi előadás szervezéséhez haladéktalanul hozzá is fognak. Az egész közösség felbolydul, kellően bodaras, akarom mondani bogaras a többi szereplő is, és naná, hogy benne vannak ők is mindenben. Ezek a már önmagukban is bájos-vicces események és szereplők, párbeszédek (dialogusai), esetlenségük (vagy éppen talpraesettségük!), szerethetőségük a Tündérbodárt az utóbbi évek egyik legjobb gyerekkönyvévé teszik.

Fesztibál

Vannak olyanok, akik imádják és gyűjtik a regények kezdő- és zárómondatait. Domonyi Rita könyvének első bekezdését olvasva egy ilyen mondat-ínyenc azonnal felvidulna, szökegne egy nagyot, vagy megnyálná a szája szélét. A romantikus és realista regényírók fontos szerepet szántak műveikben a leírásoknak. Regényeik ezért gyakran indulnak ilyen módon. Domonyi Rita csavár ezen egyet, az efféle műveket nem pusztán megidézi, de paródiájakat is felkínálja nekünk. Méghozzá igen finoman, letisztultan, ötletesen, de a mértéket végig megtartva. Együttal görbe tükröt is tart elénk, amikor a művésztől szól. Mert a Tündérbodár kicsit művésze-

gény is, hiszen a művészetet teszi meg Domonyi Rita a szöveg egyik fontos elemének (szó szerint is, mivel sok művészi programmal készülnek hőseink). „Hát igaz a hír. Minden művész örült.” „Hogy világosan mennyivel másképp működik a vers.” – hívja fel a figyelmet ezekre a mondatokra Lovász Andrea kritikusa.

Figyelemre méltó az is, ahogyan a szavak jelentésének és a nyelv működésének öntörvényűségeit vezeti be az író. Mit és miért nevezünk úgy, ahogyan? Van-e hatalmunk a nyelv és a jelentések felett? Megannyi izgalmas kérdés, ami már túl is feszíti az Iránytű kereteit. Aminek viszont mindenképpen találunk helyet és időt, az az olvasás és persze a nyári fesztiválok.

Herédi Károly

TUDOD-E?

Miért épp Hold-park?

A különböző körhintákkal, hullámvasutakkal és szellemvasutakkal felszerelt játékparkokat vidámparknak vagy lunaparknak is nevezik. Ez utóbbi elnevezést Hold-parknak lehetne lefordítani, hisz a Hold latin elnevezéséből ered.

De vajon miért éppen a Holdról nevezték el a játékparkokat? 1901-ben történt egy New York-i nagy kiállítás idején. Itt helyeztek el egy különleges játékszer: egy nagy hajót szárnyakkal. A hajón a következő felirat állt: Utazás a Holdra. A fedélzeten helyet foglaló utasokat, a kiállítás látogatóit a hajó „végigröpítette” a vásár területén. (Arról nem szól a tudósítás, hogy a hajó valóban „repült-e”, vagy esetleg a rá szerelt kereken gurult.) Az út végén egy neonfényvel világító Hold állt. Ezután több hasonló szerkezet jelent meg Amerika területén a különböző vásárokon, kiállítások színhelyén. A felirat azonban mindenhol holdutazásra csábított. Mindenhol sorban álltak a látogatók, hogy a Holdra „léphessenek”. Az első igazi, a maiakhoz hasonló luna-, azaz vidámparkot 1903-ban építették fel, szintén Amerikában, később pedig elterjedt a világ minden részében.

Milyen hal a szardínia?

A szardínia csak akkor szardínia, amikor már a konzervdobozban van. Az Egyesült Államok halgazdasági hivatala szerint a heringfajtához tartozó minden kis hal szardínia, s csaknem minden ország más-más fajtát részesít előnyben. Kaliforniában leginkább az ún. kaliforniai szardíniát használják fel erre a célra. Franciaországban és Portugáliában az ún. „valódi” szardíniára esküsznek. Norvégiában csaknem kizárólag a sprottnit konzerválják szardíniának. Egynéhány olyan halnak, amelyet szardíniának dolgoznak fel, Sardinie a tudományos neve. Valószínűleg ebből ered a konzervek jelölésében elterjedt közös szardínia.

Miért balzsamozták be az elhunyt fáraókat?

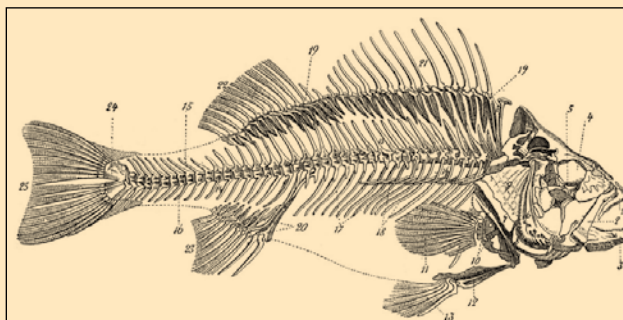
A mumifikálással istenné kellett átváltoztatni a királyi testet, amely halott a föld számára, de föltámadott vagy étellel telt meg az örökkévalóság számára. A balzsamozó műhelyt az „életerő házának” nevezték, a balzsamozást pedig szenefernek, vagyis „az életerő helyreállításának”. A szertartások végeztével az elhunyt fáraónak „fel kellett ragyognia a naphoz hasonlóan a világ hajnalán, kiemelkedve a kék lótsuszvirágból, mely uralkodik az őskáosz vizei felett...”. Mindez kissé bonyolult dolog, de a lényeg világos: az elhunyt bebalzsamozását valóságos spekulációk indokolták, a túlvilági élet örökkévalóságának hite.

Hogyan történt? Eltávolították az agyat, etiópiai kővel felmetszték a testet. Egy alapos balzsamozás hét hónapig tartott. Pálmabor, mirha, nátronfürdő, szárítás – mind-mind a kellékek, eljárások között szerepelt. A balzsamozás utolsó állomása a bepólyázás volt. Több száz méter hosszú, igen finom lenvásznat használtak fel erre a célra. Először minden ujjat külön betekertek, azután a végtagokat, majd az egész testet. A bepólyázás alatt imákat mondtak és varázsigéket idéztek, közben a kenőcsökkel dolgoztak. Tutanhamon fáraó balzsamozásánál túlbuzgott a jószándék, illetőleg a kenőcs. Olyan bőségesen adagolták a konzerválószerkeket, hogy azok elégették majdnem az egész testszövetet, és a csontokat is megtámadták. Csak az arany által védett részek maradtak épen: az arc, melyet arany maszk oltalmazott, és a kezek, lábak, melyeket ujjvédők takartak. Tutanhamon i. e. 1343-ban adták át az „örökkévalóságnak”, azóta több mint 3300 év múlt el, de a kegyes igyekezet ellenére sem maradt sok balzsamozással helyreállított életerejéből.

Hány szálka van a halban?

A pontyban 97, a keszegben 120-130, a sügérfélékben viszont csak 24 szálkát találunk.

Ez egy kicsit soknak tűnik, de... Minden csontos halnak van szálkája: bordák és az íncsontocskák. Az utóbbiak az izmok közötti kötőszöveti hártályok elporcosodásából jönnek létre. A szálkák valószínűleg az izmok szilárdságát, rugalmasságát szolgálják. A kecsge porcos hal, azért nincs szálkája. A Max Planck Intézet Németországban azon fáradozik, hogy kitenyessze a szálka nélküli pontyot.

Milyen volt az élet egy XVI. századbeli hajó fedélzetén?

Több száz évvel azután, hogy Juan Sebastián Elcano Viktória nevű karakkjával (három- vagy négyárbcos vitorlás hajó) a világon elsőként megkerülte a Földet (Magellán halála után az ő vezetésével tért vissza a flotta Spanyolországba), 2004. októberében 20 spanyol fiatal tengerész indult útnak a hajó pontos másával Sanlúcar de Barramedából. A 2 évig tartó expedíció tagjai számos megfigyeléssel járultak hozzá ahhoz, hogy megértsük, milyen lehetett az élet a karakkokon és karavellákon a nagy földrajzi felfedezések korában. Mint kiderült: nagyon nehéz, embert próbáló.

Öt évszázaddal az úttörők hajózása után a Viktória-projekt résztvevői saját bőrükön is megtapasztalhatták, mit élehetett át a korabeli személyzet: „Kikapcsolod az elektronikától és a fényektől, nehogy egy villám becsapódjon, és a sötétben hajózol tovább. Valószínűleg semmi nem különböztet meg téged az 500 évvel ezelőtti utazóktól (...) Nem tudod, hogy hány mérföld hiányzik, még csak azt sem, hova mész (...) És a meleg ellenére kiráz a hideg...”

A 15. század végén forradalom zajlott le a hajózásban. A portugál tengerészek Afrika partjainál szerzett tapasztalatai alapján megkezdtek a két újfajta – felfedezésekre és nyílt tengeren való hajózásra alkalmas – hajótípus, a karavella (középkori hajótípus, magas oldalfala, egy fedélzete és egy tatfélpítménye volt) és a karakk kifejlesztését. A Portugáliában készült hajók rövid időn belül az egész atlanti térségben elterjedtek. Általában 45 fővel indultak a karakkok, míg a karavellák esetében 25 fővel vágtak neki az útnak, de már ez is zsúfoltságot eredményezett.

Az egyik leghíresebb karakk, Magellán hajójának egy másolata

Őrség a hajón

Éjszakánként a legénység néhány tagjának mindig ébren kellett lennie, az örök négyórás turnusokban váltották egymást. Mindegyik őrségnek megvolt a maga neve. Naplementekor lépett szolgálatba a „guardia de prima” (első őrség), amely egészen éjfél utánig volt szolgálatban. Ekkor a „guardia de modorra” következett, ami arról kapta a nevét, hogy ebben a szakaszban volt a legálmosabb mindenki, valamint ekkor volt a leghidegebb is. Kévszel napfelkelte előtt lépett munkába az utolsó éjszakai csapat, a „guardia de alba”, a hajnali őrség. Az éppen őrségben lévő tengerészek irányították a hajólapátot és számos karbantartási munkát is ők végeztek el ekkor.

Hajnalban a legénység tagjai kis adag kétszersültet ettek, bort ittak és elfogyasztottak egy darab szalonnát vagy szardíniát, majd délben megtartották a nap legfontosabb étkezését. A konyhamester szétosztotta a bort, a vizet, az ételt. 1531-től kezdve a parancsok kimondták, hogy a napi adag fejenként 690 gramm kenyér, 1,5 liter víz és 1 liter bor lehetett, de a kapitánynak joga volt csökkenteni a mennyiséget, ha az út elhúzódott – ami elég gyakran előfordult. Az étkezés után a hajóskapitány a segítőjével meghatározta a földrajzi szélességet, a hajó aktuális pozícióját, melyet a hosszúság és a szélesség kiszámításával tudtak megállapítani.

Alkonyatkor a tengerészek megtisztították a fedélzetet és elfogyasztották a vacsorájukat, amely nagyjából az ebéd adagjának a felét tette ki. A hajó ezek után a sötétben ment tovább; a tűztől való félelem miatt az iránytűt megvilágító mécsesen kívül nem használhattak semmilyen fényadásra használatos eszközt.

A csillagok állása szerint

A fedélzeten az egyetlen időmérésre szolgáló eszköz egy homokóra volt. A hajóinas feladata volt megfordítani és számolni az órákat addig a pillanatig, amíg az őrséget értesíteni kellett a cseréről. Hogy elkerüljék azt, hogy a hajóinas elaludjon, minden fordításkor hangosan elmondott egy imát. A hajóskapitány gyakran éjszaka is éber volt. Ellenőrizte az irányt, a vitorlákat és a csillagok állását, megfigyeléseit pedig lejegyezte a jegyzetfüzetébe. Szükség is volt az éberségre, hiszen gyakoriak voltak az olyan éjszakák, amikor a tenger gyakorlatilag összeolvadt a fekete égbolttal.

Az éjszakai sötétség kiszámíthatatlanságától való félelem azonban önmagában nem lenne kielégítő magyarázat arra, hogy miért kötelezték a kihajózó tengerészeket gyónásra, úrvacsora vételére és végrendelet készítésére. Az egyik legfontosabb tényező, amely rengeteg problémát okozott a hajósoknak, az időjárás volt. A páratartalom, a felhők formája és sűrűsége, a csillagok fénye vagy a szélirány megfordulása is beszédes lehetett.

Mielőtt végleg rosszra fordult volna az idő, a kapitányok – a hajó destabilizálódásának elkerülése érdekében – megparancsolták a vitorlák leeresztését és a legnehezebb tárgyakkal (a horgony, a rakomány és mentőcsónakok) a hajó közepére hordását.

Escalante de Mendoza tanácsai szerint a hajósokat ilyenkor fel kell készíteni a legrosszabbra: össze kell hívni őket a tatba, majd felkínálni nekik a hajón lévő legjobb ételeket és italokat, miközben érdemes egy nyugtató szónoklatot intézni hozzájuk. Az expedíció vezetőinek ugyanis a válságos pillanatokban lelkesedést és erőt kell mutatniuk.

Az erősebb viharok esetén azonban semmi sem segített. Ilyenkor ledöntötték az árbócokat és mindent, amit csak lehetett, hogy a súlypont a lehető legmélyebbre essen. A hajót – hiábavaló erőfeszítéssel – kötelekkel vették körbe, hogy a hajólécek a lehető legtovább maradjanak egyben, és végül imádkoztak.

A karakkok éléskamrája

A legénység élelmezése a legszükségesebb élelmiszerekre épült: kétszersült, bor és kisebb mértékben hús, hal és növények. A kétszersült kemény volt és avas, nem összetéveszthető a

A legénység élelmezése a legszükségesebb élelmiszerekre épült

mai változatával. Hosszan megőrizhető volt, de mire elfogyasztották volna, sokszor már nedves volt, és tele kuccal. Ilyen körülmények között levest készítettek hozzá vagy ecetbe mártották: ez volt a calandraca.

A rizs és a zöldségek (lencse, csicseriborsó és bab) szintén az étkezés alapjai voltak. A húst, mint a halat, sósan és kiszárítva, füstölt húsként fogyasztották a keksz mellé kísérőként. A növényekből befőttet készítettek vagy szárazon tárolták őket. A sót, az ecetet, a sajtot és a mustárt az ellátás javítására vagy az étel mellé kísérőként használták. A cukor – mivel kevés volt és drága – leginkább orvosságként szolgált.

Testvérek a rockzenében

Felsorolni is nehéz lenne azokat a rockegyütteseket, amelyekben testvérek közösen zenélnek. Ez legtöbbször annak köszönhető, hogy együtt nőttek fel, és az érdeklődési körük is hasonló lett, ez esetben a zene. Az is gyakran előfordul, hogy ugyanazok az együttesek hatottak rájuk. Egyes zenekarok nyíltan is beszélnek arról, hogy kiknek a zenéje ragadta meg őket leginkább. Ha a rockzenéről beszélünk, az 1968-as év különösen jónak számít, ekkor alakult meg a heavy metal előfutárának is számító Black Sabbath, Deep Purple és Led Zeppelin, amelyek sok későbbi együttest ihlettek meg. Sokan épp a Led Zeppelint említik.

A Led Zeppelin brit zenekart Jimmy Page gitáros, Robert Plant énekes, John Paul Jones basszusgitáros és John Bonham dobos alapította meg. A kritikusok vegyes véleményt fogalmaztak meg róluk, de az idő őket igazolta, a rajongótáboruk pedig folyamatosan nőtt. Egészen 1980-ig ugyanabban a felállásban zenéltek, mondhatni a dobosuk haláláig, és közben nem készítették szólólemezeket sem. Nagy slágerek köthetők hozzájuk, például a Stairway to Heaven, a Whole Lotta Love és a Kashmir. Zenéjük a mai napig is érezteti a hatását, az egyik fiatal együttest pedig egyenesen az utódjuknak tekintik.

A Greta Van Fleet története hivatalosan 2012 környékén kezdődött Michigan egyik kisvárosában, Frankenmuthban. A gyökerek azonban jóval messzebb nyúlnak vissza: a frontember és a szólógitáros, **Josh Kiszka** és **Jake Kiszka** ikertestvérek, így a közös örömmzenélés már gyermekkoruk óta az életük része volt. Később fiatalabb testvérük, **Sam Kiszka** is basszusgitárt ragadott. Előbb Kyle Hauck,

majd pedig **Danny Wagner** ült a dobok mögé, ezzel kialakítva a végleges felállást.

A nevük mögött egy érdekes történet áll. 2012-ben, az első nagyobb koncert előtt egyetlen nappal a még fogalmuk sem volt a nevüket illetően. A korábbi dobos, **Kyle Hauck** nagypapjának garázsában próbáltak, aki egy **Gretna Van Fleet** nevű nőnek és férjének dolgozott, mint favágó. Soha sem találkoztak korábban a nővel, de hangzatosnak találták a nevét, épp csak az n-betűt vették ki, a könnyebb kimondása végett. Az együttes tagjai ugyan nem szeretik, ha címkéssel illetik őket, de a Led Zeppelin hatása tagadhatatlan, még ha más hard rock és blues rock zenészek, zenekarok is hatottak rájuk. Maga Robert Plant is elismerően nyilatkozott róluk, ami azért nem kis dicséret. A Greta Van Fleet karrierje felfelé ível, tavaly két középlemezt adtak ki, *Black Smoke Rising* és *From the Fires* címmel. Most egy új fordulóponthoz állnak, a napokban jelenik meg hivatalosan a debütáló stúdióalbumuk *Anthem of the Peaceful Army* címmel, amelynek felfezető dalát, a *When the Curtain Falls*-t a nyáron mutatták be.

Persze korábban is jelentek meg együttesek, amelyek valamilyen módon a Led Zeppelin vagy általában a hetvenes évek rockzenéjének a hatása alá kerültek. Ilyen volt az 1989-ben alakult, de már feloszlott *The Black Crowes* amerikai együttes, amelynek énekes és gitárosa, Chris Robinson és Rich Robinson szintén testvérek, sőt 1999-ben Jimmy Page-el közösen kiadták a *Live at the Greek: Excess All Areas* című dupla lemezt, habár ez az együttműködés nem úgy alakult, ahogyan azt a *The Black Crowes* tagjai tervezték.

Ugyancsak említhetnénk a *The Darkness* 2000-ben alakult brit együttest is, amely a neve ellenére egyáltalán nem sötét, sőt a 2003-ban kiadott első lemezükről épp az *I Believe in a Thing Called Love* című dal tette őket híressé. Az együttesről kezdetben sokan azt gondolták, hogy egy viccről, paródiáról van szó, de a rajongóik most már elfogadták, hogy ők így vegyítik a hard rockot a glam rockkal. A *The Darkness* énekes és gitárosa, Justin Hawkins és Dan Hawkins szintén testvérek.

Az ezredforduló tájkán alakult meg Nashville-ben a *Kings of Leon*, amelyre ugyancsak nagy hatást gyakorolt a Led Zeppelin, erről maguk a tagok is beszélnek interjúkban. A *Kings of Leon* érdekes módon három testvérből és egy unokatestvérből áll. Az együttest Caleb Followill, Jared Followill, Nathan Followill és Matthew Followill alkotja. Caleb az egyik interjúban arról beszélt, hogy az unokatestvérüket, Matthew-t szinte elrabolták otthonról. Azt mondták az anyjának, hogy csak egy hétig marad náluk, de utána meggyőzték, hogy csatlakozzon az együtteshez.

Új klip Alvinéktól

Vadonatúj klippel jelentkezett az Alvin és a Mókusok. Az idén 25 éves punk-rock zenekar a Rendet a fejekben című lemezük címadó dalához forgatott videót. Az együttes szerint ez a dal az összetartásról szól, úgy érzik, erre külön fel kell hívniuk figyelmet, mivel az utóbbi időben azt tapasztalják, hogy sokan megfélekedtek arról, ez mit is jelent valójában. A dal egyebek közt azt is taglalja, hogy amennyiben úgymond rendet rakunk a fejünkben, könnyebben különbséget tehetünk a jó és a rossz között, letisztultabban látjuk az esetleges szembejövő problémákat, és azokat képesek leszünk megoldani. Időközben a zenekar jubileumi turné keretében ünnepli negyedszázados fennállását, a koncertek során pedig igyekeznek úgy válogatni a dalaikat, hogy azok az együttes minden eddigi szakaszát érintsék.

Krimisorozatban játszik majd

Lucy Lawless világhírű új-zélandi színésznő először fog szerepelni ausztrál sorozatban. Egy bűnügyi szériáról van szó, amelynek a címe My Life is Murder lesz. A színésznő egy interjúban a karakteréről beszélt, elmondása szerint egy összetett, karizmatikus és ellenállhatatlan nyomozóról van szó, akinek muszáj a jó ügyért harcolnia. A My Life is Murder tíz egyórás epizódot foglal magában, a forgatása pedig vélhetően az év vége felé kezdődik. Lucy Lawless már több sorozatban is játszott, például az Ash vs Evil Deadben, a Spartacusban és a Salem-ben, de a Xena, a harcos hercegnő sikerszériával vált világhírűvé. A Xena egy amerikai, új-zélandi sorozat volt, amely 1995 és 2001 között hat évadot tett ki. Xena karaktere először a Hercules című filmsorozatban tűnt fel, a Királykisasszony karddal című epizódban. Ebben egy hűtlen, de vonzó harcosnőt alakított, a következő rész végére pedig teljesen megváltozott a karaktere és Hercules barátja lett. A karakter nagyon megtetszett a nézőknek, ezért kapott külön sorozatot, Lucy Lawless pedig sokak kedvencévé vált.

A szakítás ihlette meg

Halsey amerikai énekesnő, dalszerző nevét 2014-ben ismerte meg a világ, amikor kiadta a Room 93 középlemezét. Azóta két nagylemeze is megjelent, a debütáló albuma Badlands címmel 2015-ben, két évre rá pedig a Hopeless Fountain Kingdom. Halsey karrierje azóta felfelé ível, Not Afraid Anymore címmel betétdalt készített A sötét ötven árnyalata című filmhez, és több hírességgel is együttműködött, például a Thirty Seconds to Marsszal az együttes tavaly megjelent America című, ötödik lemezén található Love is Madness című dal kapcsán. Az énekesnő nemrég bejelentette, hogy új dalt készít Without Me címmel, amelyet azóta meg is osztott a rajongóival. Az érzelmes dalt állítólag a szakítás ihlette meg, miután szétmentek a párjával, G-Eazyvel. Úgy tudni, azóta kibékültek és ismét együtt vannak, de a mély érzelmek nyomot hagytak az énekesnőben. Állítólag egy interjúban arról mesélt, hogy a felvétel készítésekor sokat sírt. Egyesek szerint a dal Justin Timberlake Cry Me A River című 2002-es dalára emlékeztet, amit még Britney Spearshez írt szakításuk után.

Készül a második évad

A minden bizonnyal legnépszerűbb motoros sorozat, a Sons of Anarchy, avagy a Kemény motorosok premierje 2008-ban volt, a történet pedig a hetedik évaddal 2014-ben ért véget. Mivel a széria nagyszámú nézőt vonzott, így a készítőik elkezdték fontolgatni, hogyan lehetne fenntartani az érdeklődést. Végül úgy döntöttek, hogy készítenek egy ún. testvérsorozatot Mayans M. C. címmel, amelyet a múlt hónapban el is kezdtek sugározni. Amíg a Kemény motorosok az Anarchia Gyermekei nevű motorosklub történetét, tagjainak az életét mutatja be, addig a Mayans egy másik motorosklubot, a Mayákat mutatja be. A sorozatban ugyanakkor régi karakterek is felbukkannak egy-egy izgalmas jelenet kapcsán. A Mayans jól startolt a nézőknél, a készítőik pedig erre is számítva készenlétbe álltak, így nemrég beharangozták, hogy a testvérsorozatnak lesz második évada is.

Jelige: „Bizike”

Kedves Bizalmas sorok! Hatodik osztályos lány vagyok, akinek a barátjánője a gondja. Van már tíz napja, hogy nagyon összeveszttem a legjobb barátjánőmmel, akivel óvodás korunk óta barátkozunk. A veszekedésünk után kiderült, hogy a legjobb barátjánőm elkezdett pletykálni rólam, mindenféle csúnyaságot mesélt rólam. Amit gondoltam, mindig a szemébe mondtam, nem a háta mögött beszéltem ki fűnek-fának, mint ahogyan ő tette velem. Mindig is nagyon fontos volt számomra, amióta tudok magamról, az életem része. Az az igazság, hogy sohasem gondoltam volna róla, hogy ilyen pletykás. Megmondtam neki, hogy én továbbra is a legjobb barátjánőmnek tartom, és ő is ugyanezt mondta nekem. A gondom az, hogy most már nem hiszek neki úgy, mint régen, és ez szokatlan érzés számomra. Továbbra is barátkozunk, de nem úgy, mint régen. Hogyan tudjam meg, hogy valóban milyen véleménye van rólam? Mit tegyek, hogy minden olyan legyen, mint régen? Kérlek, segíts!

Válasz:

Kedves Bizike! Biztos vagyok benne, hogy nagyon szokatlan és kellemetlen számodra a most köztetek kialakult helyzet, hisz ilyen tapasztalatod még nem volt, és most egy új helyzethez kell alkalmazkodnod, amiben a barátjánőddel való viszonyodat megcsúfítja a bizonytalanság és bizalmatlanság. Igazából nehéz próbatétel és óriási gond, ha valaki összeveszik a legjobb barátjánőjével. Ha még kevergőzik is, mint a tiéd, akkor tényleg megkeseríti az életet. Időközben rájöttél, hogy a barátjánő, most már nem az igazi és nem a legjobb barátjánő. És köszönjük a bizalmadat, hogy a problémáddal hozzánk fordultál. Egy biztos, hogy a régi időket semmiképpen sem hozhatod vissza, és a köztetek lévő barátság sem lehet olyan meghitt, mint amilyen volt. Jusson eszedbe a régi emlékkönyvek kis versikéje, hogy: „A barátság aranyfonál, amely könnyen elszakad, össze lehet ugyan kötni, de a csomó megmarad.” A legeslegjobb az lenne, ha időközben őszintén megbeszélheted a dolgaitokat. Mindent, ami nyomaszt és aggaszt vele kapcsolatosan, el kell mondanod, ki kell beszélned magadból, hogy az a csomó, amely képződött, minél jobban ellaposodjon. Ugyanezt a barátjánő is tegye meg irányodban. És meg kell ilyenkor hallgatnotok egymást, és meg is hallani, mit mond a másik. És dolgozni a hallottak elfogadásán. Azt is tudnod kell, hogy a barátságban is ugyanúgy jelentkezik a féltékenység, mint a szerelemben, ami nagyon megnehezítheti a barátok életét. Ha letisztáztátok a dolgaitokat, hiszem, hogy új alapokon folytatjátok a barátságotokat. Fontos, hogy a jövőben ne engedd meg magadnak, hogy csak egy barátjánőtól függjél. Másokkal is barátkozzál. Hiszem, hogy a környezetekben van még egy-két kedves lány, aki szívesen együtt töltené veled a szabadidejét, akivel azonos az érdeklődési körötök, és akivel jókat beszélgethetsz. Csak ki kell nyitnod a szemedet és a szívedet.

Jelige: „Flower”

Kedves Bizi! Nagy kedvelője vagyok a rovatnak, korábban már segítséget is kaptam, de újabb problémám akadt. Egy hónapja új család költözött a szomszédba. Két lányuk van, az egyik az osztálytársam lett. Sokat játszottunk, de a suliban észrevettem, hogy kibeszél. Én kedvelem őt, és azt hittem, ő is engem, tehetek ez ellen valamit?

Válasz:

Sajnos, ilyen esetekben nem sokat tehet az ember, de egy biztos, meg kell mondanod neki, hogy mit vettél észre, és hogy amit csinál, hogy „kibeszél”, nem esik neked jól, hogy fájó számodra, pont azért, mert azt gondoltad, hogy jó barátjánők vagytok. A jó barátjánők viszont nem beszélnek ki egymást.

Ha valami nem tetszik a másiktól, sokszor barátságból szemet hunyunk ez felett, elfogadjuk a másikat olyannak, amilyen, vagy nyíltan meg kell beszélni a dolgokat. „Tiszta vizet önteni a pohárba” – ami sokszor nehéz és fájó feladat. Ha elmondtad neki, hogy hogyan érzed magadat és mit vársz el tőle a jövőben, kiderül, hogy hogyan viselkedik veled a továbbiakban, merre fog fejlődni a barátságotok. Azt is tudnod kell, hogy amikor megismerünk valakit, megbeszéljük, hogy idővel már nem olyan, amilyennek elképzeltük, kiderül, hogy nem felel meg számunkra, vagy mint barát,

vagy mint szimpátia. És elhidegülnek egymástól az emberek, megszakadnak a kapcsolatok. Mert ilyen az élet. Amire vigyáznod kell, hogy úgy viselkedjél vele, mint ahogyan te is szeretnéd, hogy veled viselkedjenek, ha ilyen helyzetben lennél, mint a barátjánő. Ne vádaskodj, veszekedj vele, ne viselkedj vele bántóan, ha nem úgy sülnek el a dolgok, mint ahogyan szeretted volna. Gondolj arra, hogy még egy pár évig osztálytársak lesztek, együtt koptatjátok az iskolapadot és járjátok az iskola folyosóit. Engedd, hogy mások is barátkozzanak vele. Legyél büszke arra, hogy te voltál az, aki befogadtad és segítettél neki az új környezetben. Ápold a barátságaidat a többi osztálytársnőddel, persze a régi és az új barátjainkkal is.

Jelige: „Boy”

Kedves Bizi! Sokat gondolkodtam, hogy írjak-e, és a nagy mérlegelésben a mérleg nyelve az igennél állt meg. Hetedikes fiú vagyok. A történet a tavalyi kiránduláson kezdődött. Amikor hazafelé tartottunk a buszban, egy aranyos lányra lettem figyelmes, aki a szomszéd osztályba jár. Nagyon megtetszett, és mivel szégyenlős és visszahúzódo vagyok, megkértem a barátomat, hogy érdeklődjön róla. Végül az egész balul sült el! A barátom félreértett, azt gondolta, hogy engem a lány mellett ülő csaj érdekel. Végül a másik lányról szerzett információkat, és amit megtudott, az nem arról szólt, aki engemet érdekelt. Hogy a baj még nagyobb legyen, a saját szakállára, az én tudtom nélkül meg is mondta annak a lánynak, hogy tetszik nekem. A lány meg rögtön reménykedni kezdett, és mindenki engem kezdett figyelni. A végén lemondtam az egésztől. De a másik lány még mindig nagyon tetszik és érdekel. Azóta sok mindent megtudtam róla. Meg elég sok idő is elmúlt, és még mindig nem tudom, hogyan közeledjek hozzá. Félek, mert már három lány is elutasított. Hogyan tegyem meg az első lépést, hogy most ne rontsam el a dolgot? Például, az jó taktika-e, hogy amikor találkozunk, köszönjek neki és rákacsintsak? Segíts!

Válasz:

Sajnos, a saját bőrödnön is megtapasztaltad, hogy milyen dolgok sühetnek ki a félreértésekből. Drámát is írhatnánk belőle, mint ahogyan a híres angol drámaíró, Shakespeare is tette annak idején. Megtapasztaltad azt is, hogy a legjobb, ha saját magunk intézzük a dolgokat, vagy ha mégis közvetítőket vonunk be, az informátorunknak pontos leírást és utasítást adunk arra vonatkozóan, hogy mit várunk el tőle. Jobb, ha máskor nem veszed igénybe a közvetítők szolgálatait. Inkább szedd össze a bátorságodat és cselekedjél, még ha nem is úgy sül el, ahogyan szeretted volna. Azt kérdezed, hogy mit tegyél? A találkozás jó taktika, de ne kacsingassál, nehogy nevetséges legyen. Használj minden kaput megnyitó mosolyt. Hogy könnyebb legyen a dolgod, a barátod is segítsen, de úgy, hogy közösen mentek oda lányokhoz beszélgetni. Ne feledd, hogy mindig és mindenhol benne van annak a lehetősége, hogy jól végződnek a dolgok, de az a lehetőség is, hogy nem. Emellett, mindig kettőn áll a vásár!

Fontos, hogy minden lánnyal kedves legyél, ne csak azokkal, akikről úgy tartod, hogy a típusaid. Megtörténhet, hogy pont közülük, a másik táborból kerül ki a szíved választottja, és nem azok közül, akikre tuti biztosan esküdtél, hogy tetszenek.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Nem tudnád feladni az okostelefonodat?

A kutatók az alábbi lépéseket javasolják, hogy kontrollálni tudd az okostelefon-használat mértékét

- Légy **tudatos** és erős azokban a helyzetekben, amikor épp ellenőriznéd a telefonodat. Mi vett rá erre? Az unalom? A magány? Az idegesség? Biztos van valami más, amivel csilapíthatod az alábbi érzéseidet!

- Légy erős, amikor a telefonod csörög vagy ptytyeg. Nem kell mindig és azonnal válaszolnod. És sokat segíthet az is, hogyha a legtöbb értesítést **kikapcsolod**.

- Légy fegyelmezett és **szabd meg a határokat** magadnak, hogy mikor nem használod az okostelefonodat. Jegyezd meg ezeket a helyzeteket (például amikor a családdal vagy, amikor vezetsz, amikor a barátoddal/ba-

rátóddal kettesben vagy) és ezeket az órákat (például este 9 és reggel 7 között), és ezekben az előre kijelölt helyzetekben kapcsold ki a telefonodat.

Hidd el, te leszel a legmeglepettebb és legboldogabb, amikor rájössz, hogy ilyen erős vagy és ellen tudtál állni a vágyadnak.

További ötletek: először 15 helyett 30, vagy 30 helyett 60 percenként ellenőrizd az okostelefonod! Kapcsold ki a netet a telefonról, nélkülözd az iskolában, még akkor is, ha engedélyezik a használatát. Néhány nap múlva meglátod, hogy koncentráltabb, nyugodtabb vagy, és végre el tudod különíteni azokat a

helyzeteket, amikor valóban szükség van egy információra, vagy amikor csak unalomból nyomogatsz valamit.

TESZT

Digitális függőség? Mi az?

Töltsd ki a tesztet, hogy megtudd, vajon a gépek szolgálnak téged, vagy te váltál a gépeid rabjává!

1. Ha kigyulladna a lakás, mit mentenél ki mindenképpen?

- A laptopomat.
- A táskámat a pénztárcámmal.
- A bőrdzsekimet.
- A fényképalbumomat.

2. Hogyan érhetnek el a leggyorsabban?

- Az okostelefonomon percenként nézem az e-mailjeimet, ez a legjobb módszer.
- Mobilon, vagy ha azt nem veszem fel, SMS-sel.
- Az otthoni vezetékes telefonomon.
- Egyáltalán nem biztos, hogy engem mindig és mindenhol el lehet érni.

3. A moziban ülsz, és megszólal a mobilod. Mit csinálsz?

- Természetesen felveszem. Mi van, ha fontos hívás?
- Mielőtt megkezdődne a film, vibrálóra állítom a mobilomat, így ha cseng, senkit nem zavar, én viszont meg tudom nézni, ki hív.
- Ez velem nem fordulhat elő, moziban mindig kikapcsolom a telefonomat.
- Éppen nincs mobilom, mert a múltkor véletlenül beleejtettem a vízbe, és még nem volt időm újat venni.

4. Három napra külföldre utazol. Hogy tartod a kapcsolatot a családdal?

- Folyamatosan SMS-ekkel és képpüzenetekkel bombázom őket.
- Ha van a szállodában nyilvános számítógép, küldök nekik egy e-mailt, hogy megérkeztem.
- Felhívom őket egy nyilvános telefonfülkéből.

d) Sehogy, három napot talán csak kibírnak nélkülem!

5. Mit olvastál utoljára?

- Kedvenc online újságom legfrissebb híre.
- Egy regényt e-book formájában.
- Egy tinimagazint.
- A bestsellerlista élén található regényt.

6. A párod panaszkodni kezd, hogy nem szánsz rá elég időt. Hogyan reagálsz?

- Úgy döntök, lehetőséget adok neki arra, hogy jobban megértsen, ezért ajándékozok neki egy új mobilt.
- Azonnal szakítok vele.
- Elhatározom, hogy kevesebb időt töltök a neten.
- Az ilyesmit nem szabad félvállról venni, ezért igyekszem javítani a kapcsolatunkon.

7. Úgy érzed, összecsapnak a fejed fölött a hullámok, és semmi jóra nem számíthatsz. Hogyan lazítasz?

- Órák hosszat szőrfölök a kedvenc weboldalaimon.
- Beírom a Google keresőjébe a „stresszoldás” szót.
- Bejelentkezem egy chatroomba, és hosszasan kesergem a többieknek.
- Elmegyek sétálni az erdőbe, ott mindig megnyugszom.

Értékelés

Ha legtöbb az a válasz: Teljes digitális függőségben élsz

A jelszavad: aki kimarad, az lemarad! És valóban komolyan is gondold, hogy ha nem veszed meg a legújabb kütyüt, akkor óvatívává válsz, és kisebbségi

komplexus tör ki rajtad. Éppen ezért könnyű téged messziről kiszúrni, mert még a véccére is magaddal hurcolod az okostelefonodat, a kávézóban a konnektor melletti asztalhoz ülsz, hogy szükség esetén legyen hová csatlakozni a laptopoddal. Hajnali háromkor is képes vagy fotókat feltenni a Facebookra, és gyorsabban tudsz SMS-t pötyögni, mintha ugyanazt a szöveget kézzel kellene leírnod. Gondolj bele, milyennek látnak az emberek. Vajon hogy fognak rád emlékezni a jövőben? Hogy neked volt a legtöbb ismerősöd a Facebookon, vagy hogy igazi barát, testvér, gyerekek voltak? Most még van időd változtatni.

Ha legtöbb a b válasz: Mérsékeltlen vagy függő

Ami ártalmatlan életmódjavító intézkedésnek indul, az egykettőre függőségé válhat: észre sem veszed, és a gépek már át is vették feletted az uralmat. Gondold át: nemrég még azt mondtad, jó lesz neked a legegyszerűbb mobiltelefon, most meg félkezu óriásnak érzed magad az okostelefonod nélkül? Itt az ideje, hogy átgondold, mi az, ami valóban nélkülözhetetlen, és mi az, ami csak más, értékebb tennivalóktól rabolja el a szabadidődet. Nem kell feltétlenül a legújabb eszközökkel villogni ahhoz, hogy mások megbecsüljenek. A virtuális valóságon kívüli személyiséged ugyanolyan vonzó, és jobban érvényre is jut, ha ritkábban merülsz el a digitális világban.

Ha legtöbb a c válasz: Alig fenyeget a függőség veszélye

Ha őszintén válaszoltál, akkor rád csak irigykedve tekinthetnek az ismerőseid, hiszen véghezvitted azt, ami manap-

ság nagy bravúrnak számít: egészségségs egyensúlyt teremtettél a virtuális és a valódi világ között. Felismerted, hogy a modern technológia ugyanarra való, mint az első gépek: hogy ők szolgáljanak minket, ne mi őket. Az élethez szükségeses kütyükkel jól boldogulsz, de nem veteted meg szüleiddel a legújabb telefont, ami tele van fölösleges funkciókkal. Döntéseid harmonikus személyiségről árulkodnak, aki szereti maga irányítani a sorsát. Nincs könnyű dolgod, hiszen minden reklám arról akar meggyőzni, hogy folyamatos internetelérhetőség nélkül nem élet az élet, és egy lépést sem szabad tenned olyan telefon nélkül, amelyik még a kutyát is leviszi helyetted sétálni. Törekedj tudatosan az egyensúly megőrzésére!

Ha legtöbb a d válasz: Egyáltalán nem vagy függő

Számodra semmi nem pótolja az emberi tényezőt, a személyes találkozást, a meghitt beszélgetést. Ha rajtad múlna, a mobilodat is csak vészhelyzetben kapcsolnád be, és a legszívesebben egy olyan korban élnél, amikor a férfiak levélben vallottak szerelemet, ló húzta a villamost, és az emberek lassú tempóban éltek. Lazíts! A digitális kultúra nem feltétlenül jelenti azt, hogy idegenek törnek be a magánzsferádba. A modern technológiának nemcsak hátrányai vannak, gondold bele például, mennyivel kényelmesebb interneten koncertjegyet vásárolni, mint esetleg hiába állni sorba a jegypénztár előtt! Adj esélyt az új kultúrának, használd ki az előnyeit, és meglátod, hogy mennyivel könnyebb lesz az életed.

MEGLEPŐ

Mi minden okozhat fájdalmat?

1. Okostelefonok

Az SMS-ezés, a telefonos játékok – mind hatalmas megterhelést jelentenek a hüvelykujjak számára.

Megoldás: SMS-írás közben, ha elfárad az ujjad, pihentesd egy kicsit. Ha a fájdalom nem akar szünni, fordulj orvoshoz.

2. Sajt

Sajtimádók figyelmébe: Kedvenc ételed akár fejfájást is okozhat! A hosszan érlelt sajtok, a cheddar, a feta, a mozzarella, a parmezán stb. tiramin nevű anyagot tartalmaznak, amely közismert fejfájáskeltő.

Megoldás: Vezess „élelmiszernaplót”, ami-ben feljegyzed, mikor mit ettél, és mikor fáj a fejed, így megtudhatod, milyen ételektől kell tartózkodnod.

3. Tévénézés fekvő helyzetben

Mindenkivel előfordul, hogy egy fárasztó nap után lefekszik a kanapéra, fejjel a tévé felé fordul, sőt, néha el is alszik ilyen pozícióban. Azonban ezt érdemes elkerülni, hiszen így „elalszod” a nyakad.

Megoldás: Pihenés közben is figyelj a jó testtartásra, ülj egyenesen a kanapén.

4. Frizura

A feszes lófarok, hajfonat, konty, a szoros sapka, hajpánt miatt is megfájdulhat a fejed a szorítás következtében. Megoldás: Viseld kiengedve a hajad, és ints búcsút a szoros fejfedőknek.

5. Erős szagok

A kellemetlen, erős festék- vagy füstszag, de a kellemes virág- vagy parfümillat is vezethet problémákhoz.

Megoldás: Figyeld meg, mely szagok váltanak ki fejfájást nálad, és azokat próbáld elkerülni.

6. Rossz alvási szokások

Ha reggelente sajgó tagokkal ébredsz, ideje változtatni az alvó testhelyzeteden.

Megoldás: Legjobb, ha a hátadon vagy valamelyik oldaladon alszol, utóbbi esetben a fejed alá teheted a kezéd, vagy a térded közé egy párnát, ezzel is támasztva a gerincet.

7. Megerőltetett szem

Ha a fejed gyakran fáj, elképzelhető, hogy valamilyen látásproblémád van.

Megoldás: Menj el szemészhez, mert előfordulhat, hogy korrigáló lencsékre van szükséged.

8. Billentyűzet

A sok gépelés egy bizonyos „alagútszindrómához” vezethet a csuklóban. Tünetei: zsibbadás, csipő érzés a kézfejen vagy csuklóban.

Megoldás: Gépelés közben az alkarod és a kézfejed legyenek egy vonalban, érdemes zselés csuklótámasztót beszerezni.

9. „Hétfégi harcos” szindróma

Egész héten nincs kedved sportolni, hétfőn viszont rád tör a mozoghatnék? Ilyenkor az ízületek nagyobb terhelésnek vannak kitéve.

Megoldás: A hétfői mozgást kezd 5–10 perces sétával, nyújtással, és hét közben is szánj néhány percet a hétfőn használt izmok edzésére.

10. Fogas kérdés

Az állkapocsfájdalommal együtt jelentkező fejfájás valószínűleg arra utal, hogy éjszaka csikorgatod vagy összeszorítod a fogaidat. Ha a dolog krónikussá válik, tönkretetheti a fogaidat, fülzúgást is okozhat.

Megoldás: Menj el fogorvoshoz, és kérj speciális sánt, ami megvédi a fogaidat alvás közben.

Ne hőbörögj, megárt!

Gyakran vagy mérges? Ilyenkor mit csinálsz? Kiabálsz, csapkodsz vagy inkább bosszút állsz? A harag egy fontos érzés, és természetes is, de sokszor kerülhetünk kellemetlen helyzetbe, ha nem tudunk uralkodni rajta. A visszafojtott érzésekkel – bármilyen furcsa – magadnak ártatsz a legtöbbet: megfájdulhat a fejed, csúnya lesz a bőröd, görcsölhet a gyomrod. Ezért fontos, hogy megtanulj felismerni és tudatosítani a különböző érzéseidet, és megtanulj olvasni másokéban is! Ez persze sokaknak nem könnyű, láthatod, hogy a felnőttek közül is kevesen tudják.

A feltörő indulatok megszelídítésének néhány lehetséges módja:

1. Ismerd fel, hogy most dühös vagy!
2. Figyeld magad kívülről: milyen a hangod, erős vagy gyenge, milyen szavakat használsz, hogyan gesztikulálsz, hogyan változik a tartásod, az arcod színe?
3. Mit szeretnél ezzel elérni? Hogy figyeljenek jobban rád? Hogy hagyjanak békén? Hogy az legyen, amit te akarsz?
4. Ha felismered az igazi célokat, próbáld inkább azt megfogalmazni! Ahelyett, hogy azt mondd: Utálok, ha bejössz a szobámba, kipróbál-

hatnád azt: Most egyedül szeretnék lenni! Vagy: Ne mondd meg, hogy mit csinálnak! helyett azt: Szeretném megcsinálni úgy, ahogy elképzeltem, és majd szólok, ha kell a segítségem!

5. Sokaknak használnál, ha a dühüket valamilyen mozgással, sportolással vezetik le. Ez elég ahhoz, hogy ne kiabálj valakivel, aki felbosszantott, hanem higgadtan beszéld meg vele a helyzetet.

Ó, de jó a mogyoró!

A diákcsemege, a pirított mogyoró, a mogyorókrém vagy a mogyorós csoki sokunk kedvence. Enyhén pörkölt íze zétárad a szánkban...

Sokan attól tartanak, hogy a mogyoró túlságosan kalóriadús, hiszen olajos. Ideje tisztázni a félreértéseket, és újra kegyünkbe fogadni a mogyorót! Először is: az olajtartalma. Vannak telítetlen zsírsavak, amelyek a szervezetben hormonokat termelnek, fokozzák a zsírsavcserét és segítik az idegműködést. És vannak telített zsírsavak, amelyek emelik a koleszterinszintet, károsítják az érfalakat. A jó hír: a mogyoró olaja telítetlen zsírsav, így kimondottan jót tesz egészségünknek.

Hogy mennyire kalóriadús? Ha aperitif mellé rágcsljuk például, kevesebb kalóriát veszünk magunkhoz, mint ha chipset vagy pogácsát rágcslnánk. Aztán itt vannak a vitaminok és ásványi anyagok. A mogyoró igen gazdag B-vitaminokban. A B1- és a B5-vitamin a bőr és a haj szépségéért felel, a B1-, B8- és B12-vitamin az

idegrendszer működését segíti, a B9 (vagy folsav) a vörös vértetek képződésében játszik fontos szerepet. Emellett tartalmaz C- és E-vitamint is, amelyek az immunrendszerünket védik, az ásványi anyagok közül pedig kálium és kalcium található benne, valamint réz is, amely erősíti a szívet és az érrendszert, segíti az agyműködést, és igen nagy szükségünk van rá a csontok szilárdságához is.

A mogyorót tehát bátran illeszszük be étrendünkbe. Mértékkel fogyasztva nagyon kedvezően hat a szervezetünkre, betegségeket előzhetünk meg, mindezt úgy, hogy közben finomat eszünk. Tipp: Néhány perc alatt piríts mogyorót egy serpenyőben, majd dörzsöld le a külső, barna héjat. Egy tálkában keverd össze egy marék mazsolával, mandulával, aszalt sárgabarackdarabokkal: már kész is a diákcsemege. A pirított mogyorót durvára vágva friss salátához is adhatod: különleges és izgalmas lesz tőle a legegyszerűbb saláta is.

KÉSZÍTSD EGYEDÜL!

Mogyorós-gyümölcsös golyó

A mogyorókedvelőknek való ez a könnyen elkészíthető, finom édesség.

Hozzávalók: 30 dkg aszalt gyümölcs, 15 dkg darált mogyoró, 10 dkg porcukor, 2 evőkanál

rum, 10 dkg margarin, a díszítéshez pirított mandulaforgács vagy csokoládédara.

Elkészítés: Az aszalt gyümölcsöt nagyon apróra vágjuk, de le is darálhatjuk. A puha, szobahőmérsékletű margarint a porcukorral habosra keverjük. A mogyorót, az aszalt gyümölcsöt és a rumot hozzáadjuk, jól összekeverjük. Ebből a finom gyümölcsös masszából nedves kézzel 20 kicsi gombócot formálunk, amiket azután csokoládédarabban vagy pirított mandulaforgácsban meghempergetünk. Tálalásig betesszük a hűtőszekrénybe. Kis desszertes papírkosárákba téve adjuk asztalra.

KÖRNYEZETÜNK Miért fontos az újrahasznosítás?

A FÉMEK HASZNOSÍTÁSA

Napjainkban egyszerűen nincs más lehetőség, az újrafeldolgozás a jövő, még akkor is, ha gyerekcipőben jár. A háztartási szemét hatalmas mértékben szennyezi környezetünket. Az élővilág leszűkül, és ezáltal tulajdonképpen saját magunknak is ártunk. Nem szabad hagynunk, hogy ez bekövetkezzen.

Igenis, nézzünk utána az újrahasznosítási lehetőségeknek!

Mi is az újrahasznosítás? Az újrahasznosítás az a folyamat, amikor a hulladékokat összegyűjtik, és újra használható dolgot készítenek belőle. Két fajtája van, az egyik a **zárt láncú** hasznosítás. Ekkor a hulladékból ugyanazt a terméket állítják elő, újra és újra. A másik a **nyílt láncú**. Ekkor a hulladékból valamilyen más termék készül.

Ha mostanában nem néztél szét az újrahasznosítás terén, meg fogsz lepődni, mennyi dolgot lehet újrahasznosítani! Ne feledd: minden terméknek tisztának és száraznak kell lennie, és amennyire lehet, csoportosítottnak!

Lássuk, mit lehet előállítani hulladékból:

- műanyag
- alumínium

- üveg
- műanyag zacskó
- műanyag evőeszköz
- tejes és üdítő dobozok
- újságok, magazinok
- papír, karton

Nem csak az újrahasznosítással tudsz tenni környezetedért! Például megpróbálhatod csökkenteni a környezetben lévő, nehezen lebomló (nejlon) csomagolóanyagok számát, helyettük inkább használd újrahasznosított papírtáskát! Ha még nem kezdted el, itt a lehetőség! Hamarosan családod és közvetlen környezeted is alkalmazkodni fog.

Sok szerencsét!

Újrahasznosított papírból napló

Unikornis és pegazus

Ló szarvval, özlábbal és oroszlánfarokkal?

Félig ló, félig madár

Az **unikornis**, magyarul az **egyszarvú** az i. e. 2500 és i. e. 2000 közötti években jelent meg először az indus-völgyi pecséteken, és ennek alapján indiai, ill. afrikai eredetűnek tartják a képzetét. Néhány utazó szerint sziklarajzokon is megjelent Afrika belsejében. Az unikornisnak löfeje, fehér lóteste, viszont özlába és oroszlánfarka van (nem mindig így ábrázolják). Legjellemzőbb vonása, hogy a homloka közepén egyenes, hegyes szarvat visel, ami miatt később gyakran összetévesztették egy létező tengeri emlőssel, a narvállal. A narváll a hidegebb északi tengerek lakója, így a déli vidékeken élők nem láthattak belőle egyetlen példányt sem, ám lehetséges, hogy valamilyen módon mégis eljutott hozzájuk létezésének a híre. Nincs kizárva, hogy a narváll ihlette meg a mítoszok mesélőit, és ennek alapján keletkeztek az egyszarvúról a legendák, amelyek egyébként a szarvára vonatkozóan azonosak a narvállról terjesztett történetekkel. Az ókori eredetű hiedelmek szerint mindkét állat szarvának pora közömbösíti a mérgeket, vagyis porrá törve gyógyszerként használható. Ezért még a 18. században is gyakran megjelent az egyszarvú alakja a patikák ajtaján. (A narvállok agyaráját ugyanezért tudták a viking hajósok hosszú ideig drága pénzért árusítani.) A középkorban sok nemesi család címerében is ott volt az egyszarvú, amely az ármányoktól védi a családokat a mérgezésektől sem mentes közéletben. Skóciának ma is nemzeti jelképe ez a mitikus állat. Mindezek mellett az egyszarvú a női szüzességnek is a jelképe, ezért is ábrázolták gyakran fiatal nőkkel a festményeken.

A kínai kultúrában is megjelent az egyszarvú, és a sárkány, a főnix meg a teknősbéka mellett ugyancsak a szent állatok közé tartozott. A japánoknál szintén megbecsült lény, amiért úgymond ráérez arra, hogy ki a bűnös. A buddhizmus azt emeli ki különleges tulajdonságai közül, hogy soha nem tapos el más élőlényeket, hiszen különösen figyelmesen jár-kezel a fűben. A középkori bestiáriumban viszont a lovakok ellenségeiként jelennek meg. Ebben a korban keletkezett az a mítosz, hogy az unikornist csak akkor lehet elejteni, ha egy szűz lány elébe ül és ráveszi, hogy hajtsa az ölébe a fejét, ettől ugyanis tökéletesen megszeli.

A **pegazus** sokkal elvontabb, a hétköznapi élethez vagy az egészséghez nem kapcsolódó dolgot testesít meg: a szárnyaló képzeletet, a művészi ihlet jelenlétét.

Teste is egységesebb, hiszen a fejétől a farkáig ló, és csupán az oldalából kinőtt szárnyak azok, amelyek a madarakkal is azonosnak tekinthetők.

A pegazus, eredeti görög nevén Pégaszosz, későbbi, latin nevén Pegazus a görög mitológiában jelent meg, szárnyas lóként. Neve a forrás jelentésű *pégé* szóból ered, mivel a patái nyomában források fakadtak. A mitikus hagyomány szerint Poszeidón (a latin mitológiában: Neptunus) tengeristen és a kígyóhajú Medusza (Medúza vagy Gorgó) nászából született, különleges módon. Akkor jött a világra, amikor Perszeusz cseles módon (háta fordítva és csak a rézpajzson tükröződő képét nézve) kijátszotta Medúza veszélyes tekintetét, amelytől így nem bémult meg, és le tudta csapni a fejét. Ekkor szökött ki a halott Medúza testéből Pégaszosz, akihez Pallasz Athéné (Zeusz legkedvesebb gyermeke és a bölcsesség istennője) adott egy arany kötőféket, hogy biztonsággal lehessen őt vezetni. Ebben a történetben Pégaszosz a tengereken hánykódó hajókat is jelképezte, amelyeken a jó kormányos biztosan révbe ér. Más alkalmakkor az égbe szárnyalva Zeusznek szállította a villámokat és a mennydörgést. Származása és magasba emelkedése az ösztönök bejutását is jelképezi, a magasabb rendű tudásba, vagyis az érzések, vágyak és a gondolatok egységének is a kifejezője. Perszeusz mellett egy másik hőst, Bellerophontészt is szolgált: ő Pégaszosz segítségével győzte le a Khimaira (Kiméra) nevű szörnyet és az amazónokat. Ez azért volt lehetséges, mert sem a szörny tüze, sem az amazónok nyilai nem értek olyan magasra, mint ahová Pégaszosz fel tudott szállni, és így Bellerophontész felülről könnyedén le tudta győzni őket. Az ő története egyébként a próbatétel-mesék sorába illeszkedik, és azt példázza, hogy aki jó segítőtársakat választ vagy kap a magasabb erőktől, annak hiába adnak olyan nehéz feladatot, amely másoknál csak kudarchoz vezet. Lykia királya, Iobatész is hiába adott teljesíthetetlen feladatokat Bellerophontésznek, mivel őt az istenek mellett Pégaszosz is segítette, ezért ezeket sikeresen végre tudta hajtani.

Bellerophontész halála után Pégaszosz az Olimposzon lakott és az istenek segítőtársa volt. A múzsák pedig a Helikon-hegységben az ő patája nyomán fakadó forrás, a Hippokréne-forrás (jelentése: lóforrás) vizében fürödtek, amely a költői ihletet biztosította a számukra. Az európai kultúrában a Pégaszus, elmagyarosodott nevén a Pegazus azóta is az ihlet, a költészet, az eszmeiség megtestesítője. A korai középkor legnagyobb költője, az itáliai *Dante Alighieri* (1265–1321) fő művében, az *Isteni színjáték*ban szintén a költészet szárnyalásának jelképeként említi a Pegazuson lovagló Múzsát: „Ő, szárnyas lovon szálló lány! Ki szárnyat / adsz a lángésznek és halhatatlan éltet”. (*Isteni Színjáték, Paradicsom, XVIII. 82–83.*)

KVÍZ

Találd meg a helyes választ!

1. Melyik nem az R-GO slágere? Nem igaz Szerelmes vagyok Skandináv éjszakák Bombázó 2. Melyik a pozitív töltésű elemi részecske? proton neutron 3. ... berek, regény Téli Nyári Tavaszi	4. Melyik sportágban szerzett olimpiai érmet Liu Shaolin Sándor? úszás torna rövidpályás gyorskorcsolya 5. Tündér..., Szabó Magda meseregénye mama dada Lala 6. Vak vezet... kutyát gyengén látót világtalant	7. Borban az... erő igazság zamat 8. Gyáva népnek nincs... hírneve hazája becsülete 9. Sokat akar a szarka, de nem bírja a .... tolla lába farka

Ki a bűnös?

Egy szigeten hazugok, füllentők és igazmondók laknak. A hazugok mindig hazudnak, az igazmondók mindig igazat mondanak, a füllentők néha igazat mondanak, néha hazudnak. A sziget három lakója bíróság előtt áll. A bűntényt egyikük követte el. A bűnös igazmondó volt, mégpedig az egyetlen igazmondó hármuk közül. A következőket állították: A: Ártatlan vagyok. B: Ez igaz. C: B nem füllentő. Melyikük a bűnös? A másik két személy a lakosság melyik csoportjához tartozik?

NYOMOK

Van egy titkos kód

Igaz, hogy megfelelő logikával bármit ki lehet találni, ez a teszt azonban nagyon nehéz. Készülj fel, ha meg akarod találni a választ!

Meg kell találnunk a titkos kódot a következő sikertelen próbálkozásokkal:

Kísérlet 1

682: Van egy helyes számjegy és jó helyen.

Kísérlet 2

614: Van egy helyes számjegy, de rossz helyen.

Kísérlet 3

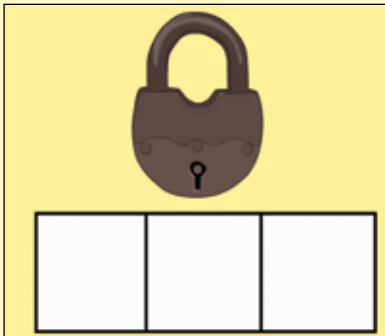
206: Két helyes számjegy van, de mindkettő rossz helyen van.

Kísérlet 4

738: A számjegyek egyike sem helyes.

Kísérlet 5

780: Van egy helyes számjegy, de rossz helyen.

Képes voltál megoldani? Olvasd el figyelmesen a nyomokat, nehogy hibázz! Mindhárom számjegyének helyesnek és megfelelőnek kell lennie ahhoz, hogy a kód működjön.

MEGTALÁLOD?

A témérdek cipő között van egy különleges korcsolya

Ennek a feladatnak semmi köze az intelligenciához, egyedül ahhoz van sok köze, hogy mennyire figyelsz és összpontosítasz.

Ez a feladat pláne igényli, hogy erősen koncentrálj! Van egy csomó korcsolyánk, amelyek első látásra egyformák. De van egy szuper különleges, ami kiemelkedik a többi közül. A teljes képet nézed azt remélve, hogy megpillantod, melyik a kakukktojás, vagy inkább úgy dönthetsz, hogy egyenként megnézed a korcsolyákat, amíg meg nem talárod a különbözőt? Ez utóbbi talán a leghatékonyabb.

Szóval, mennyi ideig tartott, hogy megtaláld? Vagy feladtad?

(Megfejtés:
Ki a bűnös? – B a bűnös. A és C füllentő.
Megtalálod? – Nézd a bal alsó sarokban vízszintesen 3. függőlegesen 4. sor
Van egy titkos kód – Az első dolog, hogy kizárjuk, amit tudunk. A 4. kísérlet azt mondja, hogy ezek a számjegyek nem megfelelőek. Tehát tudjuk, hogy a többi kísérletben szereplő 7, 3, és 8 téves.
Az első két próbálkozás során rájövünk, hogy nem lehet 6, mert nem egyezik meg azzal a második magyarázattal, hogy rossz helyen van.
Az első kísérletben tudjuk, hogy nem is 8, így az első számjegy, amit tudunk, helyes 2, és a harmadik helyen található.
Ezt megerősíthetjük, ha megnézzük a 3. próbálkozást. Itt láthatjuk, hogy a következő helyes számjegy 0. De tudjuk, hogy nem illik a második helyre. Az 5. kísérlet megerősíti ezt. Tehát tudjuk, hogy a kód első számjegye 0.
Ha újra megnézzük a második kísérletet, látjuk, hogy a 4-nek megfelelő számjegynek kell lennie. Már tudjuk, hogy nem 6, és ha a megfelelő számjegy is rossz helyen van, akkor nem lehet 1. Így jön ki a végző számjegyük: 4.
Es a titkos kód 042!
Kvíz – 1. Skandináv éjszakák, 2. proton, 3. téli, 4. rövidpályás gyorskorcsolya, 5. Lala, 6. világtalant, 7. igazság, 8. hazája, 9. farka)

Találd ki!

Hogyan kelti fel Hófehérke a hét törpét?
– Seven up!

Mi a nehezebb: tíz kiló toll vagy tíz kiló vas?
– Csak ejtsd a lábadra, rögtön megtudod.

Hogy lehet felismerni a mérgegkigyót?
– Ráncolja a szemöldökét.

Mi a legkisebb favicse?
– Fűrészpor.

Hol teremnek a CD-k?
– Diszkrétén.

Csíkos és balra indexel, mi az?
– Az Aquafresh megelőzi a fogszuvasodást.

Mi van, ha a svéd hóba köp?
– Tél.

Nyelve piros, szarva barna, mi az?
– Paradicsom.

Mi az: sínen megy, és vonat?
– Találós kérdés.

Mi az: három dimenziós közlekedési eszköz?
– Térfogat.

Miért kopog a facipő?
– Mert nem éri el a kilincset.

Mi lenne, ha harmincszor gyorsabban forogna a Föld?
– Mindennap fizetést kapnánk.

Mit tegyen a paraszt, ha nincsen földje?
– Vessen magára!

Mit csinál az asztronauta, ha szomjas?
– Űrkatát ás.

Kecsap

Marcika éppen reggelizik, az anyukája pedig a kecsapos üvegből próbálja kirázni a maradékot, amikor cseng a telefon. Az anya megkéri a fiát, hogy vegye fel. A vonal végén az asszony főnöke jelentkezik.

– Csókolom! – üdvözli Marcika.
– Most nem tudom adni az anyukámat, mert éppen az üveg fenekére néz.

Programírók

– Mi az abszolút rossz kijelentés egy számítógépes programokat gyártó cégnél?

– Majd ha fagy!

Ing

Pacsmag bemegy a divatáruüzletbe:
– Kérek egy inget negyvenes gallérral.
– Olyat, amilyen uraságodon van?
– Hová gondol? Tisztáztat.

Hibás kötet

– Mondja, kisasszony, ki lehetne cserélni ezt a hibás könyvet? – kérdi Pacsmag a könyvesbolti eladónőt.

– Természetesen. Mi a hibája?
– Nem tetszik a vége.

Etetés

– Mondd csak, Fülöpke, megetteted a papagájt?

– Igen, anya.
– Mivel?
– Hát a macskával.

Ágy

– Jean, vigye le a pincébe az ágyamat!
– Miért, uram?
– Mert mélyen akarok aludni.

Zongora

– Jó napot, kisasszony! Én vagyok a zongorahangoló.

– Igen? És ki hívta magát?
– A szomszédok.

Szünidő

– Hogy hívják azt az időt, amikor a sünöknek nem kell iskolába menni?

– Sünidő.

Vízben van, és...

– Mi az: vízben van és motyog?
– ???
– Motyogatórongy!

Modern kutyaház

– Hogy hívják a modern kutyaházat?
– ???
– Vauhaus.

Első szerelem

Az elsős Pistike szerelmet vall Julikának:
– Julika, te vagy az első szerelmem. Erre a kislány:
– Ilyen az én szerencsém! Már megint egy kezdő!

Angol vagy nem? Fülelj csak!

- Hot ass na john you
(Hát ez nagyon jó)
- One Kate much come.
(Van két macskám)
- You cash a catch came
(Lyukas a kecském)
- This no all (Disznóól)
- What can there (Vadkender)
- Hole one a wait say? (Hol van a WC?)
- One Kate Lee bumm (Van két libám)
- All cut race (Alkatrészt)
- Hot show race (Hátsórész)
- Kitchen get neck (Kicsengetnek)
- New see one up road?
(Nyuszi van apród?)
- One hut one Kate catch came
(Van hatvankét kecském)
- Hut are row Zoe saw (Határozósó)
- Sun cow (Szánkó)

Családi gondok

Az apuka bemegy a gyerekszobába, és látja, hogy a kisfia szomorkodva ül az ágy szélén:

- Mi baj van, kisfiam?
- Nem jövök ki a feleségeddel!

Porrá lesz

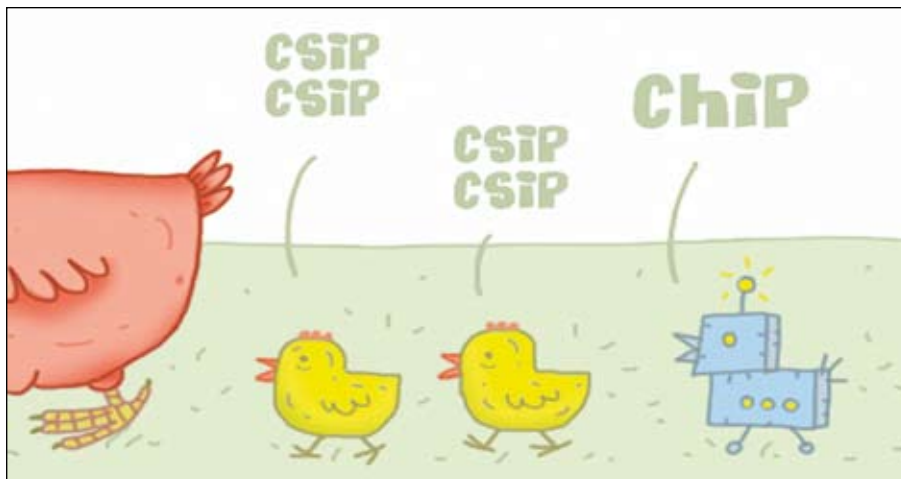
Móricka megkérdi az apukáját:

- Apu, aki meghal, abból ugye por lesz?
- Igen, kisfiam! Egy kis idő múlva:
- Apu! Valaki meghalt a zongora tetején!

Áruházban

Az áruházban odamegy az ötéves Pistike az információnál álló hölgyhöz:

- Nemsokára idejön egy hisztérikus asszony, aki a gyerekét keresi. Legyen szíves mondja meg neki, hogy a játékosztályon vagyok.

Drága könyvek

- Móricka anyukája a fiával beszélget:
- Figyelj, Móricka, megvettem neked az iskolához a tankönyveket. Drágák voltak, úgyhogy nagyon vigyázz rájuk!
  - Ígérem, anya, hozzájuk sem nyúlok!

Teknős

Pistike bemegy a kisállat-kereskedésbe, és meglát egy teknősbékát.

- Tessék mondani, ez mennyibe kerül?
- Száz dinár, fiacskám.
- És tok nélkül?

Öreg néni

Egy vastag szemüveget viselő idős néni megszólít egy kisgyereket az utcán:

- Kisfiam, átvezetnél engem az utca másik oldalára?
- Szívesen. Ott tetszik lakni?
- Nem, ott parkoltam az autóm.

Aranyhal

- Jó napot kívánok, aranyhaluk van?
- Igen.
- És mennyibe kerül?
- Ezer dinár.
- Akkor inkább ezüstöt kérek.

Segítség

Korán reggel egy autó beragad az országút közepén egy sáros gödörbe. Arra jön egy gazda a lovas kocsijával, és megszólítja a sofőrt:

- Látom, elakadt. Várjon, majd én segítek. Kivontatja az autót, a vezető hálából ad neki egy ezrest. A gazda megköszöni, és elégedetten elteszi.
- Tegnap este óta ez a huszadik autó, amit kihúztam - mondja.
- Hogyhogy? Maga még éjjel is erre jár?
- Igen, akkor hordom a gödörbe a vizet.

Családi kör

Reggel van, reggel van,
Mindenki ideges.
A ház ura üvöltve,
Tiszta zoknit keres.

Feketés csészével,
Boglya fejű asszony,
Ajánlja az égnek,
Hogy reája rogyasszon.

Mintha szélből volna a nagylánynak lába,
Sebesen bevonul a fürdőszobába.
Hosszú perceként át pingálja a szemét,
Testvéröccse kiállt: Gyere ki te szemét!

Konyha melegében jó piritós mellett,
Nagymama mosolyog, ahogy tőle telhet.
Min vigyorog mama? - kérdezi a veje,
Csupa borotvahab összevagdalt feje.

Wc-be zárkózik a legkisebbik gyermek,
Most írja a leckét - na még csak ez kellett.
Ajtó előtt jár a család furcsa táncot,
Szemük szikrákat szór, arcuk sok-sok ráncot.

Mire a rádió mondja a hét tized,
Elromlik a bojler, nem ad több melegvizet.
Az asszony begörccsölt kezekkel mosogat,
Férj jéges vízben sziszegve mos fogat.

A nagyleánynak immár fél keze kabátban,
A másikba pöttös kakaós pohár van.
Le is önti frissen mosott blúzát,
S kabátján vastagon megkent kiflit húz át.

Az utcáról szalad vissza a ház ura,
Lábán cipő helyett megszokott papucs.
A reggel számára eléri a csúcsát,
A cipőben megleli elveszett sluszkulcsát.

Reggel van, reggel van, ideges mindenki,
Az asszony is elment, nincs már otthon senki.
Bebetelen ágyon gyűrött párna feszít,
S a wc tartály halkán sístereg egy picit.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

A 26. számunkban közölt fotó valóban Nagyikindára vezet, ott is a város központjában levő múzeumba, ahol egy mamut csontváza látható. Képzeltétek, neve is van: Kikának becézik a helybeliek és a múzeum jóbarátai. A helyes megfejtés tehát: a képen mamut csontváza látható, amelyet Nagyikindán állítottak ki. **Játékunk** nyertese a tóbai **Német Ákos**, a **Petőfi Sándor iskola** ötödikese. Jutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

És most jól néztek meg e heti számunk nyereménykérdését! A fotón egy igazán tarka ruhadarab látható. Hogy hívják azt a műveletet, amellyel ilyenre festették? Ha tudjátok a választ, ne sokáig habozzatok, hanem mielőbb küldjétek el címünkre, és máris esélyesek lesztek egy szép könyvjutalomra! **Megfejtéseket 2018. október 22-éig vár-**

juk. Levélcímünk változatlan: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs

Kérjük, a nevek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is!

Díj díj hátán

Csak gratulálni tudunk a szabadkai EmArt Műhely növendékeinek és oktatójuknak, Grubanov Martinek Emiliának a Japánban és Iránban elért legutóbbi képzőművészeti sikereikért. Japánban a 48. alkalommal meghirdetett nemzetközi gyermekművészeti pályázaton a műhely eddigi legnagyobb sikerét aratta, mivel négy díjat is kiérdemelt. **Halász Nikolettát** aranyéremmel tüntették ki, **Anamarija Mamuzić** ezüstérmert kapott, **Makai Kitti** és **Ivana Vojnić Zelić** pedig bronzéremben részesült. Teheránban viszont, a valamivel fiatalabb nemzetközi képzőművészeti gyermekpályázaton, **Horváth Brigitta** részesült aranyéremben.

A díjazottakat fogadta Horváth Tímea, Szabadka alpolgármestere, a pillanatot közös fényképen örökítették meg

A graffitis esete egymillió dollárral

Egy ismert vajdasági író és újságíró végigjárta szülővárosa könyvesboltjait, és elcsent egyet a saját maga írta könyvekből. Tetteről nem sokan szereztek tudomást, pedig, ha lebukik, bizonyosan bajba kerül. Ahogyan bajba keverednek azok is, akik a házak falait graffitizik össze, akik összefirkálják a hirdetőtáblákat és buszok üléseit. Vandalizmusnak és rombolásnak neveznék ezt. Lehet, hogy a graffitis művészetként hivatkozna alkotására, az író pedig így provokálna bennünket: „Hiszen a saját könyvről van szó!”

A vandalizmus céltalan pusztítást, rombolást jelent, a vandál népnévből ered. Ez a nép volt az, amelynek hadserege az ókorban megtámadta és kifosztotta Rómát, nem kímélve annak műalkotásait, kincseit. És ha már az ókorról beszélünk, meg kell jegyezni, hogy a graffiti ősei már akkor is léteztek. Igaz, főként politikai üzeneteket karcoltak vagy festettek a házak falaira. Ma már a városokban, falvakban szinte mindenütt jelen van. De lehet-e művészet a graffiti? Marcel Duchamp egyszer műalkotás gyanánt kiállított egy piszoárt (a műtárgy neve Szökőkút lett). Őt az érdekelte, hogy lehet-e olyan műveket alkotni, amelyek nem műalkotások. Tette provokáció is volt, és a művészeti világ arcába nevetett. Lehetséges-e azonban rombolva teremteni? Ami egyesek szemében rongálás, abból születhet-e műalkotás?

Jelenleg is tevékenykedik a világban egy titokzatos utcaművész: Banksy. Graffiti-alkotásai (nem falfirkák!) fontos társadalmi üzeneteket közvetítenek. Lány léggömbbel című festékspray-vel készült képe egy aukción 1 millió dollárért kelt el. Amint véget ért a licitálás, a képeretbe épített iratmegsemmisítő a művet apró csikokra szabdalta. Banksy is fityiszt mutatott a művészeti világnak, a sznob műkedvelőknek. A történetnek azonban van csattanója is: a mű értéke a megsemmisítés után megduplázódott. A pusztítás elválaszthatatlan része lett a műnek. Mi pedig már csak a fejünket kapkodjuk.

Herédi Károly

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

Vajdasági magyar gyermeklap

- Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyósámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs